

V Bruselu dne 12.11.2020
COM(2020) 705 final

**ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

o provádění obchodních dohod EU

1. ledna 2019 – 31. prosince 2019

{SWD(2020) 263 final}

OBSAH

1. ÚVOD.....	5
2. PŘEHLED HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ: OBCHODNÍ TOKY	7
3. PŘEHLED HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ DLE REGIONŮ	11
3.1 ASIE	11
3.1.1 Jižní Korea	11
3.1.2 Japonsko.....	12
3.1.3 Singapur (přípravy na vstup v platnost)	14
3.2 SEVERNÍ A JIŽNÍ AMERIKA.....	14
3.2.1 Kanada.....	14
3.2.2 Latinskoamerické partnerské země	17
3.3 ZEMĚ SOUSEDÍCÍ S EU	20
3.3.1 Partnerské země v oblasti Středozemního moře a Blízkého východu	20
3.3.2 Gruzie, Moldavsko, Ukrajina	23
3.3.3 Země západního Balkánu	24
Švýcarsko.....	25
3.3.5 Norsko	26
3.3.6 Turecko	27
3.4 AFRIKA, ZEMĚ KARIBIKU A TICHOMOŘÍ	28
4. OBCHOD A UDRŽITELNÝ ROZVOJ	30
5. OBCHOD SE ZEMĚDĚLSKO-POTRAVINÁŘSKÝMI PRODUKTY V RÁMCI OBCHODNÍCH DOHOD EU	33
6. SLUŽBY, ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK, PRÁVA DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ	39
6.1 Služby a přímé zahraniční investice (PZI)	39
6.2 Zadávání veřejných zakázek	42
6.3 Práva duševního vlastnictví.....	46
7. MALÉ A STŘEDNÍ PODNIKY.....	47
8. PROSAZOVÁNÍ PRÁVA.....	50
8.1 Řešení sporu ohledně obchodu a udržitelného rozvoje s Jižní Koreou.....	51
8.2 Řešení sporu s Ukrajinou	51
8.3 Řešení sporu s Jihoafrickou celní unií	51
9. ZÁVĚRY	52

OBCHODNÍ DOHODY, NA KTERÉ SE TATO ZPRÁVA VZTAHUJE

(Dohoda / datum nabytí účinnosti)¹

ASIE	
Dohoda o hospodářském partnerství mezi EU a Japonskem	1. února 2019
Dohoda o volném obchodu mezi EU a Jižní Koreou	1. července 2011
SEVERNÍ A JIŽNÍ AMERIKA	
Komplexní hospodářská a obchodní dohoda mezi EU a Kanadou	21. září 2017
Obchodní dohoda mezi EU a Kolumbií, Peru a Ekvádorem	1. března 2013 pro Peru; 1. srpna 2013 pro Kolumbii; 1. ledna 2017 pro Ekvádor
Dohoda o přidružení mezi EU a Střední Amerikou	1. srpna 2013: obchodní pilíř platí pro Honduras, Nikaraguu a Panamu; 1. října 2013: Kostarika a Salvador; 1. prosince 2013: Guatemala
Dohoda o přidružení mezi EU a Chile	1. února 2003
Globální dohoda mezi EU a Mexikem	Pro zboží platí od 1. července 2000; pro služby platí od 1. března 2001
ZEMĚ SOUSEDÍCÍ S EU	
Země Středomoří a Blízkého východu – oblasti volného obchodu	
EU–Alžírsko	1. září 2005
EU–Egypt	21. prosince 2003
EU–Libanon	1. března 2003
EU–Jordánsko	1. května 2002
EU–Maroko	18. března 2000
EU–Tunisko	1. března 1998
EU–Palestina ²	1. července 1997
EU–Izrael	1. ledna 1996
Země východního sousedství – prohloubené a komplexní zóny volného obchodu	
EU–Ukrajina	1. ledna 2016, v platnost vstoupila dne 1. září 2017
EU–Gruzie	1. září 2014, v platnost vstoupila dne 1. července 2016
EU–Moldavsko	1. září 2014, v platnost vstoupila dne 1. července 2016

¹ V zájmu jednotnosti používá tato zpráva pro obchodní partnery EU zkrácené názvy uvedené v interinstitucionální příručce, která je k dispozici na adrese <https://publications.europa.eu/code/cs/cs-5000500.htm>

² Toto označení nelze vykládat jako uznání Státu Palestina a nejsou jím dotčeny individuální postoje členských států k této otázce.

OBCHODNÍ DOHODY, NA KTERÉ SE TATO ZPRÁVA VZTAHUJE

(Dohoda/datum nabytí účinnosti)

Západní Balkán – dohody o stabilizaci a přidružení	
EU–Kosovo* ³	1. dubna 2016
EU–Srbsko	prozatímní dohoda o obchodu pro Srbsko: 1. února 2009; pro EU: 8. prosince 2009
EU–Bosna a Hercegovina	prozatímní dohoda o obchodu, 1. července 2008
EU–Černá Hora	prozatímní dohoda o obchodu, 1. ledna 2008
EU–Albánie	prozatímní dohoda o obchodu, 1. prosince 2006
EU–Severní Makedonie	prozatímní dohoda o obchodu, 1. června 2001
Švýcarsko, Norsko, Turecko	
Dohoda o volném obchodu mezi EU a Švýcarskem	1972
Dohoda o volném obchodu mezi EU a Norskem	1. července 1973
Celní unie mezi EU a Tureckem	Dohoda o přidružení podepsána v roce 1963; závěrečná etapa celní unie dokončena dne 1. ledna 1996.
AFRIKA, KARIBIK A TICHOMOŘÍ – dohody o hospodářském partnerství	
EU–Ghana (prozatímní dohoda)	15. prosince 2016
EU–Jihoafrické společenství pro rozvoj (SADC)	10. října 2016 pro Botswanu, Svazijsko, Lesotho, Namibii a Jihoafrickou republiku; 4. února 2018 pro Mosambik
EU–Pobřeží slonoviny (prozatímní dohoda)	3. září 2016
EU–střední Afrika (Kamerun)	4. srpna 2014 pro Kamerun
EU a státy východní a jižní Afriky (prozatímní dohoda)	14. května 2012 pro Madagaskar, Mauricius, Seychely a Zimbabwe ⁴
EU–tichomořské země (prozatímní dohoda)	20. prosince 2009 pro Papuu-Novou Guineu; 28. července 2014 pro Fidži. ⁵
EU–CARIFORUM	29. prosince 2008 pro Antiguu a Barbudu, Belize, Bahamy, Barbados, Dominiku, Dominikánskou republiku, Grenadu, Guyanu, Jamajku, Svatý Kryštof a Nevis, Svatou Lucii, Svatý Vincenc a Grenadiny,

³* Tímto označením nejsou dotčeny postoje k otázce statusu a označení je v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti OSN 1244/1999 a se stanoviskem Mezinárodního soudního dvora k vyhlášení nezávislosti Kosova.

⁴Dohoda pro Komory platí od 7. února 2019.

⁵ Od 31. prosince 2018 platí dohoda rovněž pro Samou.

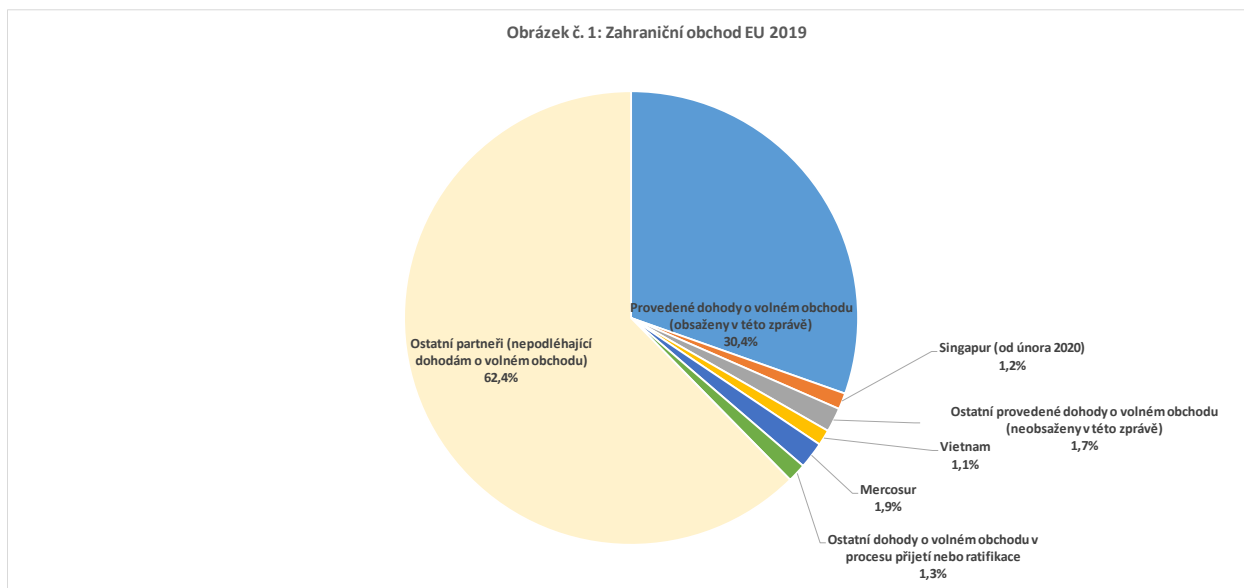
	Surinam a Trinidad a Tobago.
--	------------------------------

1. ÚVOD

Evropská obchodní politika dosáhla v roce 2019 dobrého pokroku. EU pokročila ve své dvoustranné obchodní agendě ratifikací obchodních dohod se Singapurem a Vietnamem, které vstoupily v platnost v listopadu 2019 a v srpnu 2020. V roce 2019 EU uzavřela 44 obchodních dohod se 76 partnery⁶; objem obchodu s těmito partnery činil 1,345 miliardy EUR, což představuje 33 % zahraničního obchodu EU (34 % celkového vývozu a 33 % celkového dovozu).

Zároveň lze ve výhledu na rok 2020 očekávat, že **pandemie COVID-19** způsobí závažný útlum obchodu mezi EU a jejími obchodními partnery, včetně těch preferenčních. Evropská komise odhaduje, že vývoz EU do třetích zemí by se mohl snížit o 9 až 15 % a dovoz o 11 až 14 % (zboží a služby dohromady). Rozsáhlá síť obchodních dohod EU může přispět k boji proti těmto nepříznivým účinkům a k jejich zmírnění, k budování odolnosti a k diverzifikaci dodavatelských řetězců. Evropská komise zintenzivňuje své snahy dále zlepšovat provádění a vymáhání těchto dohod a zajistit, aby z nich mohly mít prospěch všechny společnosti, zejména ty menší. Tyto snahy povede první **vrchní úředník pro dodržování obchodních dohod**, jmenovaný sborem komisařů dne 24. července⁷, a to v úzké spolupráci se všemi zúčastněnými stranami, jakož i s členskými státy a orgány EU.

Tato zpráva přináší aktuální informace ohledně 36 hlavních obchodních dohod EU s 65 obchodními partnery⁸. Dohody pokrývají 91 % obchodu EU s preferenčními partnery a představují 30,4 % celkového zahraničního obchodu EU.

⁶ Abecední seznam dohod, který je k dispozici na internetových stránkách GŘ pro obchod: <https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/negotiations-and-agreements/>

⁷ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/IP_20_1409

⁸ Dohoda o volném obchodu mezi EU a Singapurem vstoupila v platnost teprve dne 21. listopadu 2019.

Zpráva zdůrazňuje provádění dohod EU v Asii, Severní a Jižní Americe, sousedních zemích EU (země východního a jižního sousedství a západního Balkánu) a v afrických, karibských a tichomořských zemích. Kromě oddílů o obchodu a udržitelném rozvoji, zemědělsko-potravinářském obchodu a malých a středních podnicích obsahuje letošní zpráva zvláštní oddíl o službách, investicích, veřejných zakázkách a právech duševního vlastnictví. Průvodní **pracovní dokument útvarů Komise**⁹ se skládá z 36 informačních listů věnovaných jednotlivým zemím¹⁰. Zabývá se tím, jak účinně se provádějí dohody, poskytuje statistiky a přináší aktuální informace o provádění patnáctibodového akčního plánu Evropské komise pro obchod a udržitelný rozvoj¹¹.

Statistiky obchodu zbožím

Obecné statistiky o obchodu zbožím a službami a o přímých zahraničních investicích týkající se jednotlivých partnerských zemí jsou uvedeny v pracovním dokumentu útvarů Komise. Statistiky o vývoji obchodních a investičních toků vycházejí z údajů Eurostatu za EU-27 v březnu 2020, není-li uvedeno jinak. V případě obchodu zbožím pocházejí nejnovější dostupné roční údaje z roku 2019, není-li uvedeno jinak.

Evropská komise / GŘ pro obchod zveřejní v den přijetí této zprávy na svých internetových stránkách statistiky ohledně **využívání preferencí** u vývozu z EU a dovozu do EU pro každého obchodního partnera za EU a jednotlivé členské státy spolu s vysvětlením zdrojů a metodiky.

Pozn.: Údaje o využívání preferencí u dovozu do EU a vývozu z EU vycházejí z různých souborů údajů z odlišných zdrojů. Míry využívání preferencí u dovozu vycházejí z údajů Eurostatu a jsou harmonizovány. Míry využívání preferencí u vývozu z EU vycházejí z údajů předložených celními orgány obchodních partnerů EU, které používají různé metody a postupy: údaje proto nejsou harmonizované ani srovnatelné.

Statistiky obchodu službami

Hlavními zdroji údajů o obchodu službami jsou **statistiky platební bilance** a databáze Eurostatu **o činnosti nadnárodních společností** (statistika o zahraničních afilacích). První z nich se týká režimu 1 (přeshraniční), 2 (spotřeba v zahraničí) a 4 (dodávka fyzickými osobami v jiné zemi), zatímco druhý zahrnuje režim 3 (usazení). V případě obchodu službami pocházejí nejnovější dostupné roční údaje z roku 2018, není-li uvedeno jinak.

Pozn.: Údaje o platební bilanci mají omezené členění obchodních toků podle odvětví a v případě obchodu službami neexistuje žádné členění toků podle druhů dodávek. Údaje ze statistiky

⁹ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/september/tradoc_158926.pdf

¹⁰ Dohoda o volném obchodu mezi EU a Singapurem vstoupila v platnost teprve dne 21. listopadu, takže tato zpráva a k ní připojený pracovní dokument útvarů Komise přináší pouze přehled přípravných prací. Úplná zpráva bude k dispozici v roce 2021.

¹¹ Patnáctibodový akční plán je k dispozici na adrese https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/february/tradoc_156618.pdf

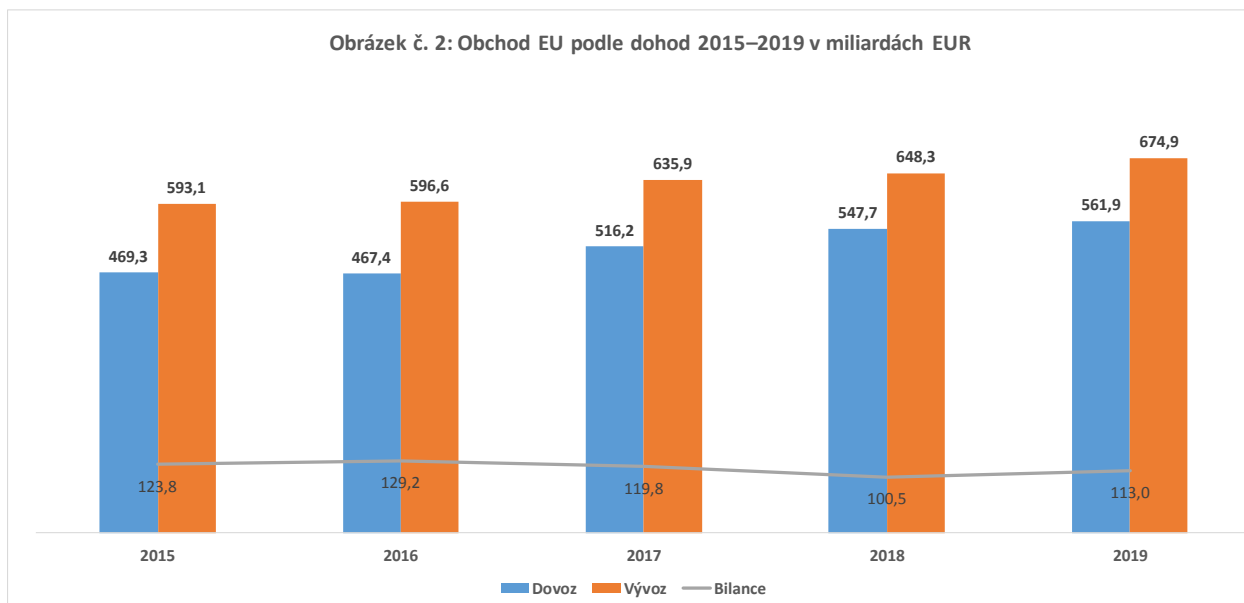
o zahraničních afilacích poskytují podrobné rozdělení, ale pro získání skutečné hodnoty obchodu službami (nebo zbožím) v režimu 3 je třeba údaje opravit v případě zpětného vývozu (např. statistika o zahraničních afilacích poskytuje obrat nadnárodních společností z EU v USA s cílem získat hodnotu místního prodeje a vývozu v režimu 3, přičemž údaje musí vyloučit vývoz společností z EU sídlících v USA.)

Statistika přímých zahraničních investic (PZI)

V případě údajů o tocích PZI a zásobách jsou hlavními zdroji **Eurostat a konference UNCTAD**. V případě obchodu službami pocházejí nejnovější dostupné roční údaje z roku 2018, není-li uvedeno jinak.

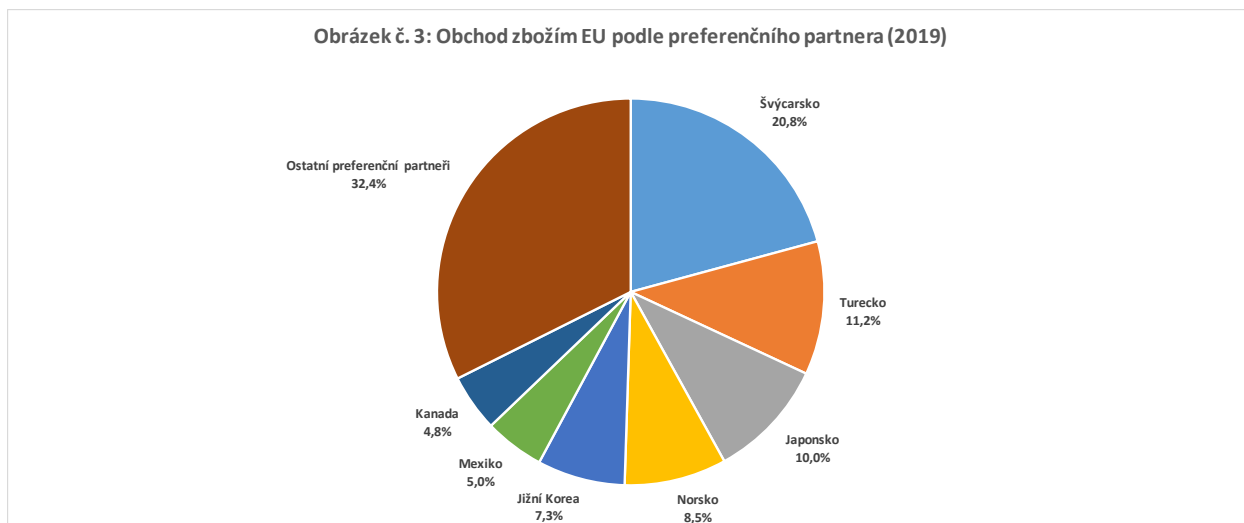
2. PŘEHLED HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ: OBCHODNÍ TOKY

Tento oddíl se týká rozvoje obchodu mezi EU a 65 hlavními preferenčními obchodními partnery v roce 2019, který představuje 29 % celkového dovozu do EU a 32 % celkového vývozu z EU a vede k obchodnímu přebytku EU ve výši 113 miliard EUR, což odpovídá nárůstu o 12 % oproti předchozímu roku.

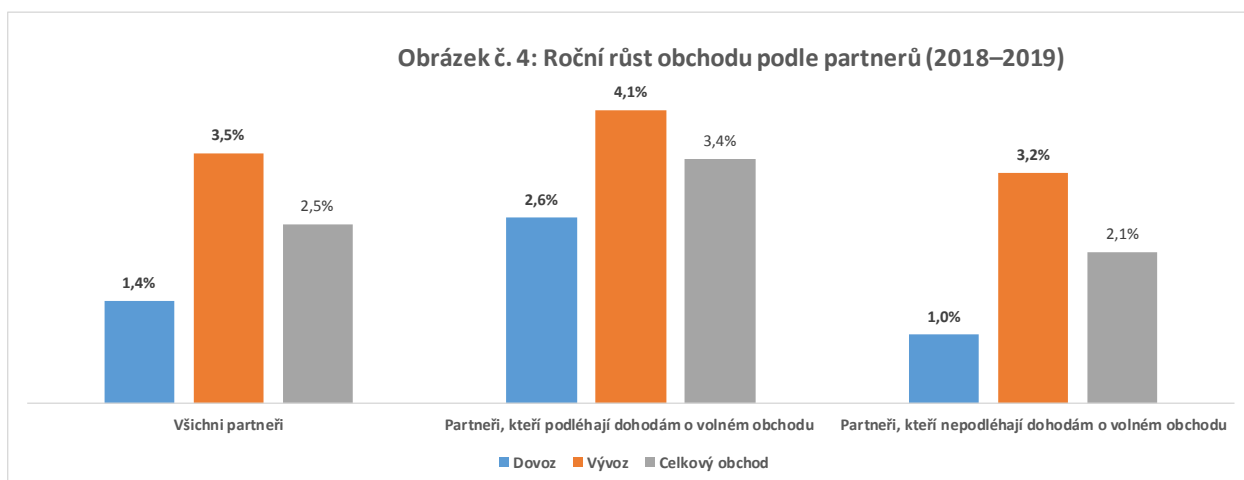
Největším preferenčním partnerem EU zůstalo Švýcarsko, které představovalo 21 % obchodu, následovalo Turecko s 11 %, Japonsko s 10 % a Norsko s 8,5 %. Tito partneři společně tvořili polovinu preferenčního obchodu EU.

Obrázek č. 3: Obchod zbožím EU podle preferenčního partnera (2019)

Obchod zbožím EU s 65 partnery v roce 2019 vzrostl o 3,4 %. Tento nárůst je vyšší než nárůst obchodu EU se zbytkem světa (tj. se všemi obchodními partnery EU, o 2,5 %) a totéž platí i pro obchod EU s jejími nepreferenčními partnery, který je uveden samostatně (zbytek světa minus 65 preferenčních partnerů, nárůst o 2,1 %). Růst preferenčního vývozu (o 4,1 %) a preferenčního dovozu (o 2,6 %) zboží byl výraznější než v případě vývozu a dovozu spojeného se zbytkem světa (o 3,5 %, resp. 1,4 %).

Obrázek č. 4: Roční růst obchodu podle partnerů (2018–2019)

Trendy ve vývozu zboží

V roce 2019 tvořily 92 % veškerého vývozu z EU do preferenčních partnerských zemí průmyslové výrobky. Nejvýznamnějšími vývozními artikly EU zůstaly stroje, chemické látky a dopravní zařízení a zaznamenaly růst o 1,5 %, 6,3 % a 5,7 %. Nejvýznamnější kategorií zůstaly stroje a zařízení, které představovaly zhruba 25 % vývozu v rámci preferenčních dohod o obchodu. Z hlediska hodnoty si největší význam zachovaly stroje a mechanická zařízení a motorová vozidla, s nimiž bylo spojeno přibližně 30 % celkového vývozu nezemědělských

produktů do 65 preferenčních partnerských zemí. Elektrické stroje a vybavení a farmaceutické výrobky představovaly zhruba 9 %. Největší roční nárůst vývozu se týkal letadel (o 50 %), kůže (o 43 %) a perel a drahých kamenů (o 35 %).

Naproti tomu vývoz **zemědělsko-potravinářských produktů** z EU vzrostl v roce 2019 o 8,7 %. Nejvyšší hodnotu měly nápoje, které představovaly 15 % preferenčního vývozu zemědělsko-potravinářských produktů (nárůst o 8,6 %). Obiloviny, mléčné výrobky a maso tvořily zhruba 8 % a vzrostly o 39 %, 13,2 % a 0,7 %.

Tato zpráva nemůže posoudit **využívání preferencí u vývozu z EU** z důvodu pozdní dostupnosti údajů a počtu zahrnutých dohod. Evropská komise ke zjištění využívání preferencí používá hodnotící studie *ex post*¹² nebo prováděcí studie a do budoucna své úsilí v této oblasti zintenzivní. Údaje o využívání preferencí shromažďuje ze svých partnerských zemí. Zveřejní je na svých internetových stránkách s cílem zvýšit transparentnost a povzbudit hospodářská sdružení a členské státy, aby provedly vlastní průzkum. Evropská komise nadále spolupracuje s obchodními partnery na získávání spolehlivých údajů o preferenčním vývozu a pokračuje v dialogu s členskými státy, hospodářskými sdruženími a odvětvími, aby lépe pochopila, proč nejsou celní preference plně využívány.

Trendy v dovozu zboží

Celkem 91 % veškerého dovozu od 65 preferenčních partnerů jsou průmyslové výrobky, které v roce 2019 zaznamenaly nárůst o 2 %. Mezi tři hlavní kategorie patřily stroje a zařízení (nárůst o 3 %), chemické látky (nárůst o 16 %) a produkty těžebního průmyslu (pokles o 7 %). Dovoz zemědělsko-potravinářských výrobků vzrostl o 8,3 %. Nejvýznamnější dovozní artikly zahrnovaly jedlé ovoce a ořechy (+3,9 %), kakaové přípravky (nárůst o 6,5 %), kávu a čaj (pokles o 0,2 %) a obiloviny (nárůst o 22,9 %).¹³

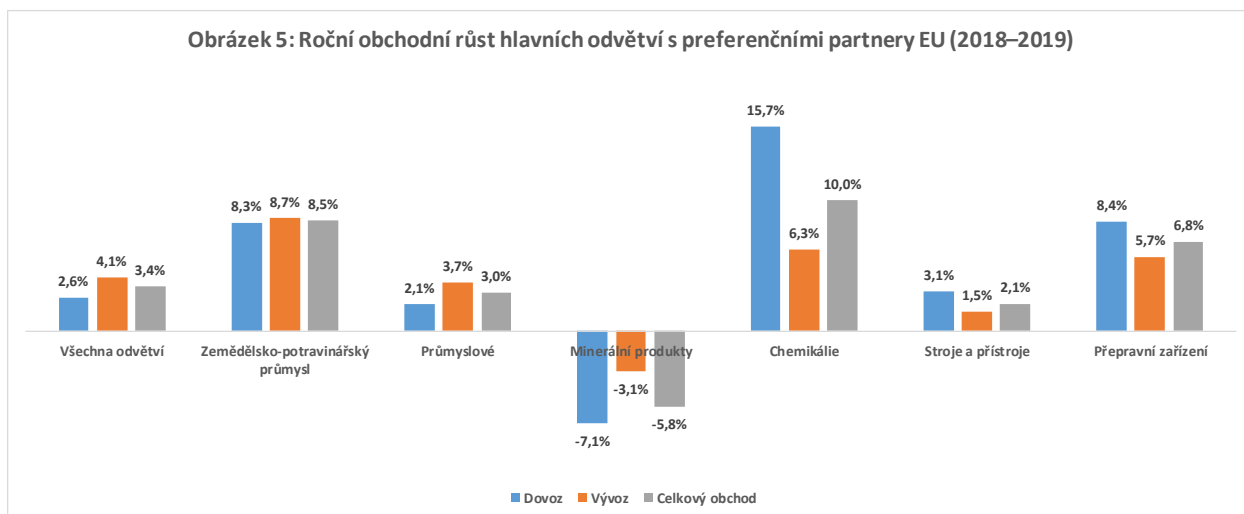
Průmyslové produkty a zemědělsko-potravinářské produkty

Obchod průmyslovými produkty se 65 partnery zaznamenal 3% růst, zatímco obchod zemědělsko-potravinářskými produkty vzrostl o 8,5 %. Obchod EU průmyslovými produkty měl přebytek ve výši 106,6 miliard EUR, což ve srovnání s rokem 2018 představuje nárůst o 11,8 miliardy EUR. Obchod EU zemědělsko-potravinářskými produkty měl přebytek ve výši 6,4 miliard EUR, což ve srovnání s rokem 2018 představuje nárůst o 651 milionů EUR.

¹² Viz například hodnocení *ex post* dohody o volném obchodu mezi EU a Jižní Koreou (závěrečná zpráva, oddíl 10.7); hodnocení *ex post* dohod o přidružení se šesti středomořskými zeměmi (průběžná zpráva, s. 16, 106, 198–200); hodnocení *ex post* dohody o hospodářském partnerství mezi EU a sdružením Cariforum (návrh průběžné zprávy, oddíl 4.5).

¹³ Další informace o vývoji zemědělsko-potravinářského obchodu viz oddíl 6.

Obrázek 5: Roční obchodní růst hlavních odvětví s preferenčními partnery EU (2018–2019)

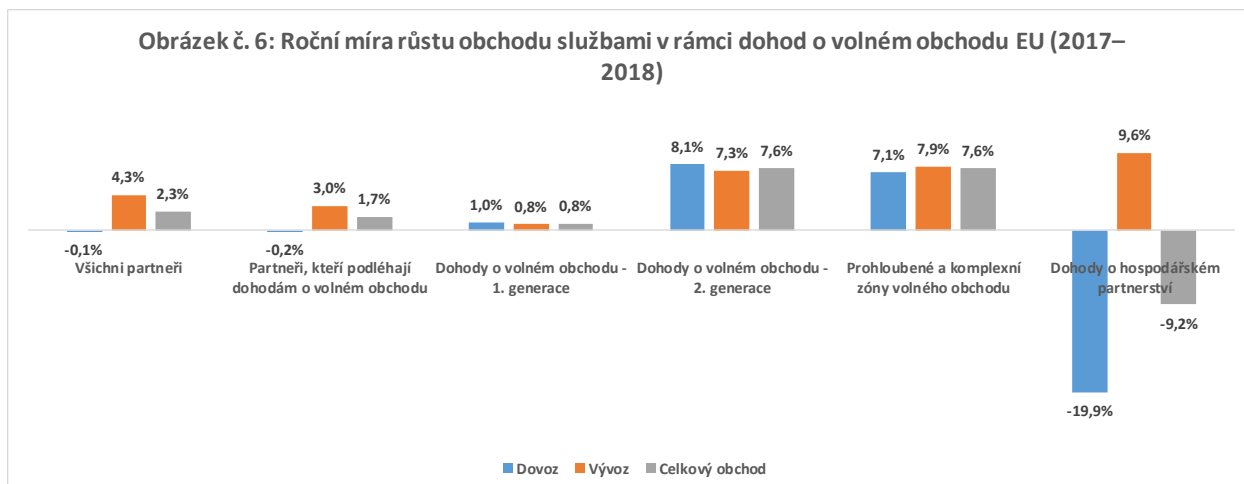

Trendy v obchodu službami

Pro **obchod službami** jsou nejnovější údaje uvedeny pro rok 2018. Objem obchodu službami se 65 partnery, na něž se vztahuje tato zpráva, vzrostl v roce 2018 o 1,7 %, což je pomalejší než tempo růstu celkového obchodu EU službami (o 2,3 %), přičemž z něj vznikl obchodní přebytek ve výši 80 miliard EUR, což je oproti roku 2017 nárůst o 11,5 %. Mnohé z dohod uzavřených před vydáním sdělení o globální Evropě z roku 2007¹⁴ neobsahují ambiciózní pravidla v oblasti služeb – jedná se například o obchodní dohodu EU se Švýcarskem, jejím druhým nejdůležitějším obchodním partnerem v oblasti služeb. Objem obchodu službami s preferenčními partnery, na něž se vztahuje tato zpráva a kteří přijali závazky v oblasti služeb¹⁵, vzrostl v roce 2018 o 3,3 %, zaznamenal tedy větší růst než celkový objem obchodu EU službami. Objem obchodu službami se výrazněji zvýšil v případě preferenčních partnerů, s nimiž byly uzavřeny novější obchodní dohody (o 7,6 %) než v případě dřívějších partnerů (o 0,8 %).

¹⁴ <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2006:0567:FIN:cs:PDF>

¹⁵ Norsko, Ukrajina, Moldavsko, Gruzie, Chile, Střední Amerika, andské země, Mexiko, Kanada, sdružení Cariforum, Jižní Korea a Japonsko.

3. PŘEHLED HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ DLE REGIONŮ

3.1 ASIE

V roce 2019 EU uplatňovala preferenční obchodní dohody se třemi asijskými ekonomikami: Jižní Koreou, Japonskem a Singapurem.¹⁶ Tyto dohody pomáhají společně s EU, aby si zachovaly svou konkurenceschopnost vzhledem k nedávno uzavřeným obchodním dohodám mezi třetími zeměmi, jako je *komplexní a progresivní dohoda o transpacifickém partnerství*¹⁷, jejímiž smluvními stranami jsou jak Japonsko, tak Singapur. Přispívají také k posílení mezinárodních norem, které jsou páteří necelních závazků v rámci uvedených tří dohod. Zejména nejnovější dohody se Singapurem, členem Sdružení národů jihovýchodní Asie (ASEAN), a s Japonskem představují důležitý obrat ve vztahu k celému regionu, na základě něhož mohou podniky z EU rozšířit své působení do sousedních zemí. Dohoda o volném obchodu mezi EU a Jižní Koreou je uplatňována již osm let a podle jejího hodnocení *ex post*¹⁸ zveřejněného v březnu 2019 vedla k ziskům jak pro ekonomiku EU (nárůst o 4,4 miliardy EUR), tak pro jihokorejskou ekonomiku (nárůst o 4,9 miliardy EUR), a to navzdory obtížnému období po finanční krizi, která utlumila poptávku a mezinárodní obchod.

3.1.1 Jižní Korea

V roce 2019 zůstal **hospodářský růst v Jižní Koreji utlumený**, protože globální zpomalení a obchodní napětí brzdily vývoz, zatímco vysoká nejistota zatěžovala investice. **Pokles průmyslového vývozu z EU** do Jižní Koreje o 1,3% lze do jisté míry vysvětlit slabou domácí poptávkou, mimo jiné v důsledku poklesu polovodičového cyklu a obchodního sporu mezi USA a Čínou. **Objem obchodu službami** v roce 2018 **nadále roste**, a to o 3,6 % oproti roku 2017, a zaznamenal tak lepší výsledek než obchod EU se zbytkem světa. Dohoda o volném obchodu

¹⁶ Dohoda EU se Singapurem vstoupila v platnost dne 21. listopadu 2019.

¹⁷ <https://www.mti.gov.sg/Improving-Trade/Free-Trade-Agreements/CPTPP>

¹⁸ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/march/tradoc_157716.pdf

mezi EU a Jižní Koreou rovněž podnítila růst přímých zahraničních investic mezi oběma partnery. Nejnovější dostupné údaje ukazují, že v roce 2018 se objem přímých zahraničních investic EU v Jižní Koreji zvýšil o 4 % na 46 miliard EUR, zatímco objem jihokorejských přímých zahraničních investic v EU vzrostl o 1 % na 25 miliard EUR.

Pokrok v provádění v roce 2019

- **Jižní Korea povolila dovoz hovězího masa** z Dánska a Nizozemska.
- Pracovní skupina EU-Jižní Korea pro zeměpisná označení usnadnila cestu k **rozšíření seznamu zeměpisných označení** chráněných dohodou.

Nevyřešené otázky

- Deset členských států stále čeká na povolení vývozu hovězího masa do Jižní Koreje; Jižní Korea nepřijímá zásadu regionalizace v případě nálezů zvířat, která je významná pro vytvoření předvídatelných a stabilních obchodních podmínek pro maso a drůbeží výrobky.
- Nadále je třeba, aby Jižní Korea zavedla účinný systém odměňování za práva na sdělování díla veřejnosti.
- EU pokračovala v řízení proti Jižní Koreji podle kapitoly dohody o obchodu a udržitelném rozvoji, protože Korea neplnila své závazky ohledně ratifikace základních úmluv MOP a ochrany pracovních práv. V červenci požádala EU o zřízení skupiny odborníků, k němuž došlo v prosinci.¹⁹

3.1.2 Japonsko

Rok 2019 byl prvním úplným kalendářním rokem, kdy byla uplatňována dohoda o hospodářském partnerství mezi EU a Japonskem.²⁰ Japonsko je **sedmým největším obchodním partnerem EU** a představuje 3 % objemu jejího zahraničního obchodu.

V roce 2019 vzrostl **obchod zbožím** mezi smluvními stranami o **5,8 %**. Ze stabilního růstu měly prospěch tradiční vývozní artikly EU do Japonska, jako jsou léčiva, dopravní zařízení a stroje. Kategorie výrobků, které těží ze snížení cel, zaznamenaly vyšší růst, což se týkalo i textilií, oděvů a obuvi, kde růst v průměru činil 10 %.

Japonsko bylo mezi preferenčními partnery zahrnutými do této zprávy **druhým největším odbytištěm v oblasti vývozu zemědělsko-potravinářských produktů z EU, který v roce 2019 vzrostl o 16 %**. Dohoda tak začíná naplňovat svůj obrovský potenciál pro zvýšení vývozu mnoha produktů z EU, mezi něž patří vepřové maso, hovězí maso, sýry, zpracované zemědělské

¹⁹ Další informace o probíhajícím sporu naleznete v oddíle 8 „Prosazování práva“.

²⁰ Shrnutí hlavních úspěchů k prvnímu výročí uzavření dohody je k dispozici na adrese: <https://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=2107>

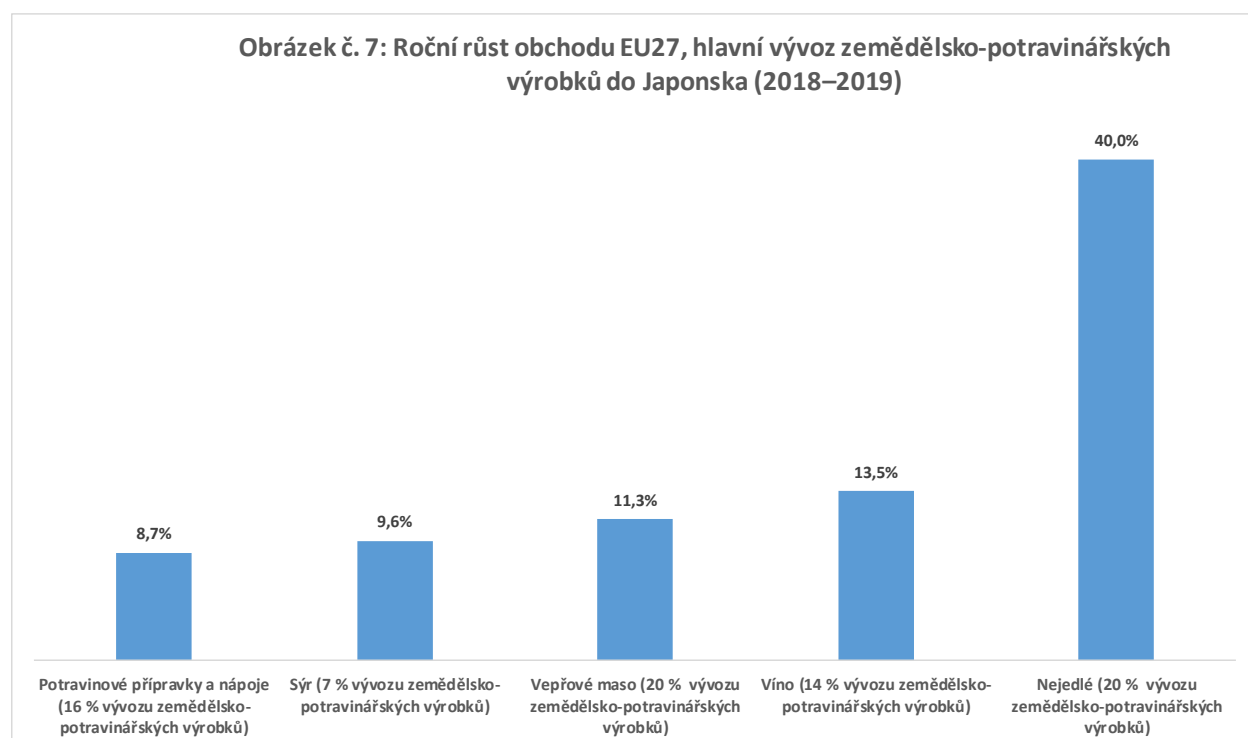
produkty a víno. Znatelným úspěchem je postupné schvalování a uznávání enologických postupů EU ze strany Japonska.

Německá ovocná vína vítězem v zemi vycházejícího slunce

Německý producent ovocného vína Katlenburger Winery, společnost s 90 zaměstnanci založená v roce 1925, obchodní dohodu mezi EU a Japonskem vítá. Zrušila totiž clo na výrobky společnosti Katlenburger, které dříve činilo 33 eurocentů za litr, což společnosti pomohlo konkurovat na trhu, který je stále cenově citlivý.

„Zejména malé podniky jsou závislé na vývozu, protože je stále obtížnější pohybovat se na domácím trhu, kterému dominují větší firmy s velkým rozpočtem na reklamu.“

Klaus Demuth, výkonný ředitel, Katlenburger Kellerei GmbH & Co. KG

Více než **polovina veškerého zboží z EU, na které se vztahují** celní preference v rámci dohody o hospodářském partnerství mezi EU a Japonskem, těchto **celních preferencí** v roce 2019 **skutečně využila** (53 %). Většina vyvážených zemědělských produktů z EU využívala celní preference (v průměru 86 %), což v mimořádně vysoké míře platilo pro maso (99 %) a víno (93 %). U průmyslových produktů byly míry využívání v důsledku složitých dodavatelských řetězců a relativně menších rozpětí preferencí výrazně nižší v případě Japonska i EU, tj. v průměru 35 %. Například v případě vývozu chemických látek z EU bylo možné ušetřit dalších 115 milionů EUR, a na vývozu textilu 92 milionů EUR. Využívání preferencí obvykle v průběhu let roste,

protože podniky často potřebují nějaký čas na to, aby se přizpůsobily novým obchodním podmínkám – například přezkumem dodavatelských řetězců a interních účetních mechanismů. Za účelem zvýšení povědomí Evropská komise rovněž zintenzivnila spolupráci s členskými státy a podniky a zapojila se do společných podniků s Japonskem, zejména do informačních akcí Střediska pro průmyslovou spolupráci mezi EU a Japonskem.²¹

Pokrok v provádění v roce 2019

- Japonsko souhlasilo s tím, že použije **zjednodušený celní režim** pro žádosti o celní preference a pro jejich získání, který vyřeší počáteční potíže podniků.²²
- Japonsko **zlepšilo postupy řízení kvót** pro dovoz některých zemědělských komodit a zpracovaných zemědělských produktů s cílem usnadnit používání kvót.
- Japonsko podniklo **konkrétní kroky pro přípravu na provedení ustanovení o obchodu a udržitelném rozvoji**, včetně zřízení interní poradní skupiny. Japonsko ještě musí ještě ratifikovat dvě základní úmluvy MOP o nediskriminaci a o nucené práci.

3.1.3 Singapur (přípravy na vstup v platnost)

Dohoda o volném obchodu mezi EU a Singapurem je v platnosti od 21. listopadu 2019. Očekává se, že bude přínosem pro vývoz EU i pro investory z EU, včetně více než 10 000 společností z EU usazených v Singapuru. Singapur je největším obchodním partnerem EU v jihovýchodní Asii, který představuje třetinu obchodu EU s tímto regionem a více než dvě třetiny přímých zahraničních investic EU v regionu.

V roce 2019 **Evropská komise zintenzivnila přípravy na vstup dohody v platnost**, a to prostřednictvím komunikace se zúčastněnými subjekty na obou stranách a posílením své monitorovací úlohy vůči singapurským orgánům již ve fázi před prováděním dohody. Mezi první úspěchy patřila registrace a ochrana názvů 138 zeměpisných označení EU v Singapuru podle singapurského práva.

3.2 SEVERNÍ A JIŽNÍ AMERIKA

3.2.1 Kanada

Komplexní hospodářská a obchodní dohoda mezi EU a Kanadou (**CETA**) se prozatímně uplatňuje od 21. září 2017, s výjimkou několika ustanovení, zejména těch, která se týkají systému soudů pro investice. V roce 2019 došlo k výraznému posunu vpřed v souvislosti

²¹ <https://www.eu-japan.eu/>

²² Do soupisu opatření, která mají celní orgány provést, lze nahlédnout zde: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/july/tradoc_157973.pdf

s budoucím prováděním **systému soudů pro investice**²³: v říjnu přijala Evropská komise čtyři návrhy²⁴, které pomohou zajistit normy v oblasti etiky a integrity rozhodců a efektivní odvolací funkci systému. Půjde o první odvolací funkci tohoto druhu zavedenou v rámci mezinárodních investičních dohod.

Během druhého roku prozatímního provádění dohody CETA **dosáhla Evropská komise dalšího pokroku v účinném provádění dohody**, přičemž navazovala na práci 20 výborů a dialogů, jejichž jednání proběhla v roce 2018. Evropská komise projednala určité překážky obchodu, zejména pokud jde o vývoz zemědělských produktů. Současně pokračovala v prohlubování a obohacování svého programu spolupráce s Kanadou v otázkách společného zájmu (jako jsou malé a střední podniky, rovnost žen a mužů a změna klimatu), a to na úrovni dvoustranných a mnohostranných jednání.

Pokrok v provádění v roce 2019

– *Celní kvóty pro sýry*: pokračovala spolupráce s Kanadou na přezkumu celní kvóty v rámci dohody CETA s cílem zlepšit její fungování. Kanada je nyní podle hodnoty čtvrtým největším trhem EU pro vývoz sýrů.

– *Diskriminační praktiky v odvětví vína a lihovin*²⁵: tyto záležitosti byly projednávány ve výboru pro vína a lihoviny. Bylo dosaženo určitého pokroku, protože Britská Kolumbie odstranila předpisy, které v prodejnách potravin umožňovaly prodej pouze vína z Britské Kolumbie. V jiných kanadských provinciích však překážky nadále přetrvávají.

– *Náklady na servisní poplatky*: v důsledku auditů provedených v provinciích Ontario a Quebec na žádost ze strany EU by se v těchto provinciích měly snížit náklady na servisní poplatky uplatňované na vína a lihoviny z EU. Tyto poplatky souvisí s rozdíly v nákladech, které provinciím vznikají při manipulaci s dováženými a domácími produkty.

Spolupráce mezi EU a Kanadou v oblastech společného zájmu

– *Změna klimatu*: po lednové konferenci, kde se diskutovalo o tom, jak nejlépe využít dohodu CETA ke splnění závazků EU a Kanady v rámci Pařížské dohody, se v listopadu uskutečnilo pracovní setkání pro evropské a kanadské společnosti zabývající se čistými technologiemi, na němž se sešly malé a střední podniky působící v odvětvích, jako je solární energie, odpady, energetická účinnost a zachycování a ukládání CO₂.

– *Spolupráce v oblasti regulace*: EU a Kanada si začaly vyměňovat informace o upozorněních ohledně bezpečnosti spotřebního zboží a o revidovaném regulačním rámci Kanady pro přepravu

²³ Ustanovení o soudech pro investice se prozatímně neuplatňují a vstoupí v platnost až poté, co dohodu CETA ratifikují všechny členské státy EU.

²⁴ Návrhy se týkají 1) pravidel pro odvolací tribunál, 2) kodexu chování pro členy tribunálů, 3) pravidel pro mediaci a 4) postupu přijímání závazných výkladů.

²⁵ Daň z dovážených lihovin napadla ve Světové obchodní organizaci Austrálie společně s EU jako třetí stranou.

živých zvířat, který vstoupil v platnost v únoru 2020. Kanada souhlasila s tím, že zastaví dvojí testování opalovacích krémů z EU dovážených do Kanady.

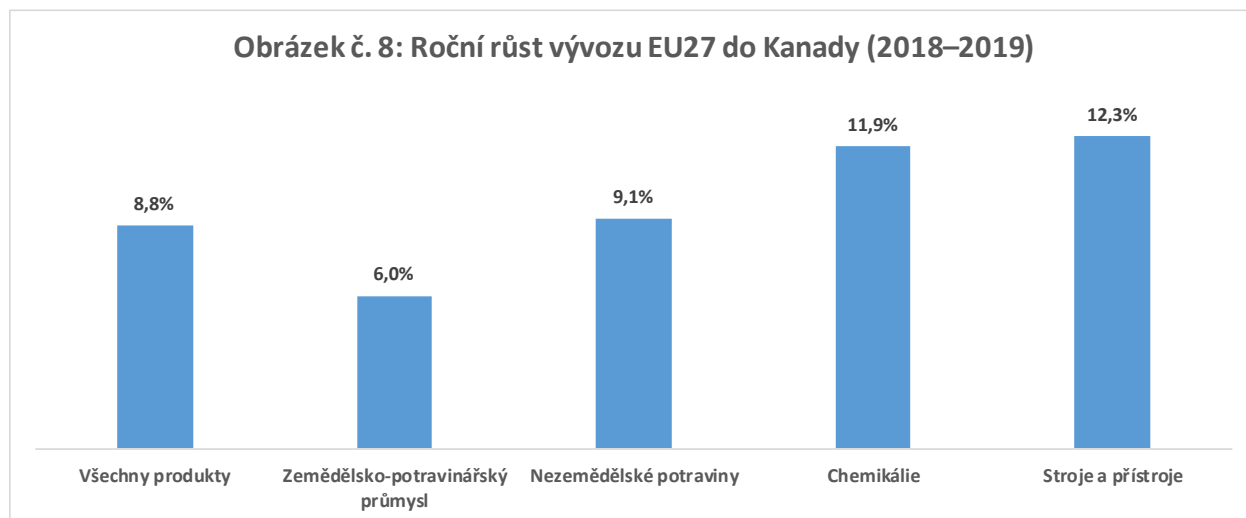
Francouzské papričky dochucují kanadskou kuchyni

Maritxu a Eric Amestoy pěstují chilli papričky na svém malém hospodářství v Baskicku již 10 let a od roku 2016 vyvázejí své „piment d’Espelette“ do Kanady. Svou produkci obohatili tak, aby zahrnovala i zeleninu a vejce. Jejich hospodářství nepoužívá žádné chemické produkty.

Dohoda CETA snížila cla, zjednodušila správní postupy a posílila ochranu zeměpisného označení pro papričky „piment d’Espelette“. V důsledku toho poptávka stoupá a produkce společnosti Amestoy vzrostla z 30 na 200 kg.

Dvoustranný obchod – trendy v roce 2019

Dvoustranný obchod zbožím a službami, který usnadnila dohoda CETA, **nadále roste** a dosáhl 92 miliard EUR, což je nárůst o 24,5 % ve srovnání s objemem obchodu před uzavřením dohody CETA, který v letech 2015–2017 činil průměrně 73,9 miliard EUR. Mezi průmyslovými produkty zaznamenaly nejvyšší nárůst vývozu z EU ve srovnání s rokem 2018 stroje (o 15 %) a léčivé přípravky (o 18 %).

Míra využívání preferencí při vývozu zboží z EU do Kanady v případě EU-27 v roce 2018 vzrostla z 38 % na 48 %. Celková míra využívání preferencí je i nadále ovlivněna nízkým využíváním preferencí na vývoz automobilů a automobilových dílů z EU (26 %), což představuje 39 % způsobilého vývozu z EU-27 do Kanady. Evropská komise aktivně spolupracovala s průmyslovými sdruženími v konkrétních odvětvích, se zainteresovanými společnostmi a s odborníky, aby lépe pochopila důvody tohoto stavu. Průmysl (zejména automobilový)

vysvětlil, že dohoda byla relativně nová a společnosti potřebovaly více času na zavedení procesů a systémů IT, aby od dodavatelů získaly potřebná data. Automobilový průmysl rovněž potvrdil, že má v úmyslu uplatnit celní preference se zpětnou platností, protože to dohoda CETA umožňuje po dobu až tří let. Celkově průmysl zdůraznil potřebu dále posílit informování společností z EU o přínosech dohody CETA a jejich využití. S cílem usnadnit využívání preferencí Evropská komise v roce 2019 nadále poskytovala odborné pokyny, přičemž v září 2019 vydala příručku o pravidlech původu v rámci dohody CETA²⁶ a informační list o textilu a oděvním zboží, který je k dispozici ve více jazycích EU²⁷.

3.2.2 Latinskoamerické partnerské země

EU má **čtyři obchodní dohody s 11 zeměmi Latinské Ameriky**: patří mezi ně Mexiko, Chile, andské partnerské státy (Kolumbie, Ekvádor a Peru) a šest středoamerických partnerských států (Kostarika, Salvador, Honduras, Nikaragua a Panama). Po uzavření dohody se sdružením Mercosur bude mít EU preferenční obchodní vztahy prakticky se všemi latinskoamerickými zeměmi (s výjimkou Bolívie a Venezuely), což bude více než ve kterémkoli jiném regionu a na stejné úrovni jako v rámci ESVO. Například dohoda s Mexikem pochází z počátku 21. století a byla modernizována s cílem zvýšit objem obchodu, podpořit účast malých a středních podniků a zahrnout nové obory, jako jsou služby (digitální, námořní, finanční atd.), energetika nebo investice, které zvýší příležitosti pro podniky z EU a přinesou prospěch spotřebitelům, zatímco kapitoly o obchodu a udržitelném rozvoji stanoví závazky týkající se práce a životního prostředí, včetně Pařížské dohody a základních úmluv MOP. Podobná modernizace probíhá v případě dohody s Chile.

Odstranění cel na většinu produktů ze strany EU pomáhá latinskoamerickým partnerům diverzifikovat jejich vývoz a lépe se integrovat do hodnotových řetězců a globální ekonomiky. Společnostem z EU přinášejí dohody nové příležitosti na rozvíjejících se trzích s vysokým růstovým potenciálem, jakož i přístup ke kritickým surovinám a vstupům pro průmysl a zemědělství.

Úloha EU v Latinské Americe zůstává silná: EU je největším zdrojem rozvojové spolupráce a přímých zahraničních investic v Latinské Americe a je jejím třetím největším obchodním partnerem po USA a Číně. Zatímco USA si udržely své dlouhodobé postavení největšího obchodního partnera Latinské Ameriky, Čína v posledních letech EU na pozici druhého největšího partnera předstihla. Modely se liší – Mexiko a Střední Amerika jsou nejtěsněji spjaty s americkou ekonomikou a andské země bohaté na nerostné suroviny posilují obchod s Čínou, zatímco pro země sdružení Mercosur jsou nejdůležitějšími partnery EU a Čína.

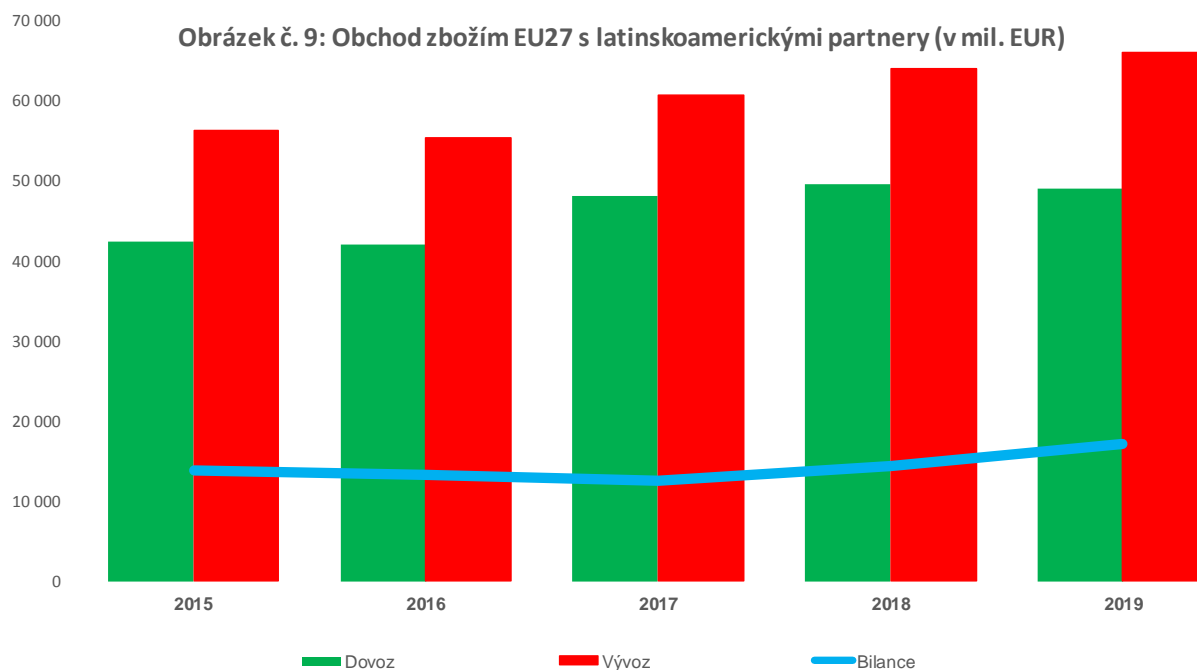
Dvoustranný obchod: trendy v roce 2019

²⁶ https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/ceta_guidance_en.pdf

²⁷ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/november/tradoc_158417.pdf

Obchodní dohody EU v průběhu času **pomohly upevnit postavení EU jako investora a obchodního partnera** v regionu. Pomohly také čelit erozi celních preferencí vyplývajících z obchodních dohod, které uzavřeli latinskoameričtí partneři se zeměmi, jako jsou USA nebo Čína.

Objem obchodu mezi EU a jejími stávajícími latinskoamerickými obchodními partnery a sdružením Mercosur činil 192 miliard EUR, přičemž EU zaznamenala přebytek 22 miliard EUR. **Vývoz zboží z EU** do 11 zemí Latinské Ameriky, s nimiž uzavřela obchodní dohody, **vzrostl o 12 %** z necelých 59 miliard EUR v roce 2015 na 66 miliard EUR. EU si udržela tržní podíl na dovozu do těchto zemí ve výši přibližně 12 %, zatímco podíl USA se mírně snížil z 42,5 % na 40,3 % a podíl Číny se rovněž ustálil na přibližně 19 %²⁸.

Obchodní dohody mohou otevřít **nové trhy pro zemědělsko-potravinářské produkty z EU**. V posledním desetiletí se **vývoz zemědělských produktů z EU do zemí Latinské Ameriky** díky obchodním dohodám s EU více než **zdvojnásobil**. To je do značné míry způsobeno odstraněním nebo snížením cel v rámci obchodních dohod, které byly pro zemědělské produkty často na poměrně vysoké úrovni.

Banány jsou i nadále hlavní komoditou vyváženou do EU ze Střední Ameriky a z Andského společenství a jejich vývoz podléhal **stabilizačnímu mechanismu**, jehož platnost vypršela na

²⁸ Zdroj: údaje o obchodu z ročenky MMF Direction of Trade Statistics (DOTS).

konci prosince 2019. Podle tohoto mechanismu, je-li splněn roční spouštěcí objem dovozu podle zemí, jak je stanoveno v dohodě, Evropská komise zkoumá dopad tohoto dovozu na situaci na unijním trhu s banány a rozhodne buď o dočasném pozastavení preferenčního cla, nebo o nevhodnosti takového pozastavení. V roce 2019 činil celkový roční dovoz čerstvých banánů z latinskoamerických a středoamerických zemí, na které se vztahuje mechanismus stabilizace pro banány, 72,9 % kumulované spouštěcí úrovně. Mezi dotčenými partnerskými zeměmi přesáhly spouštěcí objemy pouze Peru, Nikaragua a Guatemala. Evropská komise dospěla k závěru, že dočasné pozastavení není vhodné, protože podíl dovozu z těchto zemí na celkovém dovozu banánů byl v okamžiku překročení příslušných prahových hodnot velmi malý.

V roce 2019 se na žádost **andských a středoamerických partnerských států** konaly diskuse založené na ustanoveních příslušných dohod, jejichž cílem bylo prozkoumat možnosti další **liberalizace celních sazeb pro banány**. Po zvážení všech relevantních faktorů, včetně stability trhu EU, dospěly diskuse k závěru, že sazby pro čerstvé banány ze zemí Střední Ameriky a z Kolumbie, Ekvádoru a Peru **by měly být zachovány na stávající úrovni**, a to ve výši 75 EUR/t.

Pokrok v provádění v roce 2019

Příklady pokroku v oblasti obchodu a udržitelného rozvoje

- Díky **novému podpůrnému programu financovanému EU** se zástupci občanské společnosti z EU a z Kolumbie, Ekvádoru a Peru setkali v kolumbijské Bogotě a zástupci EU a šesti středoamerických zemí se sešli v guatemalské Antigüe.
- v **Latinské Americe byl zahájen program odpovědného chování podniků financovaný EU**, který byl realizován ve spolupráci s OECD²⁹, Mezinárodní organizací práce³⁰ a Úřadem vysokého komisaře OSN pro lidská práva³¹.

Pokrok v otázkách přístupu na trh v roce 2019

- **Ekvádor** odstranil dodatečná cla („kolky“) na dovážené alkoholické nápoje, čímž umožnil alkoholickým nápojům z EU soutěžit za rovných podmínek s místními nápoji.
- **Mexiko** uvolnilo omezení dovozu hrušek z Belgie a kiwi z Itálie a povolilo dovoz vepřového masa z Nizozemska.
- EU iniciovala **spor v rámci WTO ohledně kolumbijských antidumpingových opatření týkajících se zmrazených brambor z Belgie, Německa a Nizozemska**.³²

Obchodní dohody EU pomáhají budovat partnerství mezi EU a Latinskou Amerikou, ať už se jedná o cíle v oblasti multilateralismu nebo udržitelnosti, a totéž platí pro širší dohody

²⁹ <http://mneguidelines.oecd.org/rbclac.htm>

³⁰ https://www.ilo.org/americas/programas-y-proyectos/WCMS_735906/lang--en/index.htm

³¹ <https://www.ohchr.org/EN/Issues/Business/Pages/JointProjectResponsibleBusinessConduct.aspx>

³² <https://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=2083>

o přidružení, které EU se zeměmi Latinské Ameriky uzavřela. Latinskoamerické země hrály a nadále hrají v rámci WTO důležitou roli: více než třetina zemí, které podporují návrh EU na dohodu WTO ohledně prozatímního ujednání o odvolání při rozhodčím řízení, se nachází v tomto regionu. EU a andské a středoamerické země rovněž diskutovaly o vnitrostátně stanovených příspěvcích v rámci Pařížské dohody, i když obchodní dohody byly uzavřeny před jejím přijetím.

3.3 ZEMĚ SOUSEDÍCÍ S EU

3.3.1 Partnerské země v oblasti Středozemního moře a Blízkého východu

Dohody o zónách volného obchodu uzavřené v rámci širších dohod o přidružení se zeměmi jižního Středomoří a Blízkého východu (dále jen „obchodní dohody“) vstoupily v platnost počátkem roku 2000. EU a osm zemí jižního Středomoří a Blízkého východu (**Alžírsko, Egypt, Jordánsko, Libanon, Izrael, Palestina**³³, **Maroko a Tunisko**) jsou tradičně velmi blízkými partnery, které spojují historické a kulturní vazby i zeměpisná blízkost. EU je největším obchodním partnerem pro všechny země kromě Jordánska a Palestiny i pro daný region jako celek. V rámci **evropské politiky sousedství** nabízí EU těmto zemím privilegovaný vztah založený na vzájemném závazku ke společným hodnotám – demokracii a lidským právům, právnímu státu, řádné správě věcí veřejných, zásadám tržního hospodářství a udržitelnému rozvoji.

Většina průmyslových produktů mezi EU a těmito partnery je nyní **obchodována bez cel**.³⁴ Egypt dokončil proces úplného zrušení cel na průmyslové produkty dne 1. ledna 2019 tím, že odstranil cla na vývoz automobilů z EU. V lednu zahájila Evropská komise **hodnocení ex post** šesti obchodních dohod. **Průběžná zpráva**³⁵ byla zveřejněna v dubnu 2020. Předběžná zjištění ukazují, že zrušení cel přineslo **zemím jižního Středomoří a Blízkého východu ekonomický prospěch**. Závěrečná zpráva se očekává v prosinci 2020.

Vzhledem k tomu, že se stávající obchodní dohody zaměřují na obchod zbožím, v regionu **probíhá** nebo je zahajována řada **dvoustranných jednání**, zejména s Tuniskem a Marokem, s cílem prohloubit závazky a rozšířit rozsah působnosti na další oblasti, mezi něž patří zemědělství, služby, investice, obchodní pravidla, sbližování právních předpisů a obchod a udržitelný rozvoj.

---

³³ Toto označení nelze vykládat jako uznání Státu Palestina a nejsou jím dotčeny individuální postoje členských států k této otázce.

³⁴ Pouze Alžírsku bylo povoleno odložit poslední fázi zrušení cel na řadu průmyslových produktů, u nichž byla cla stále vybírána, i když v omezené formě, a to do září 2020 (namísto září 2017).

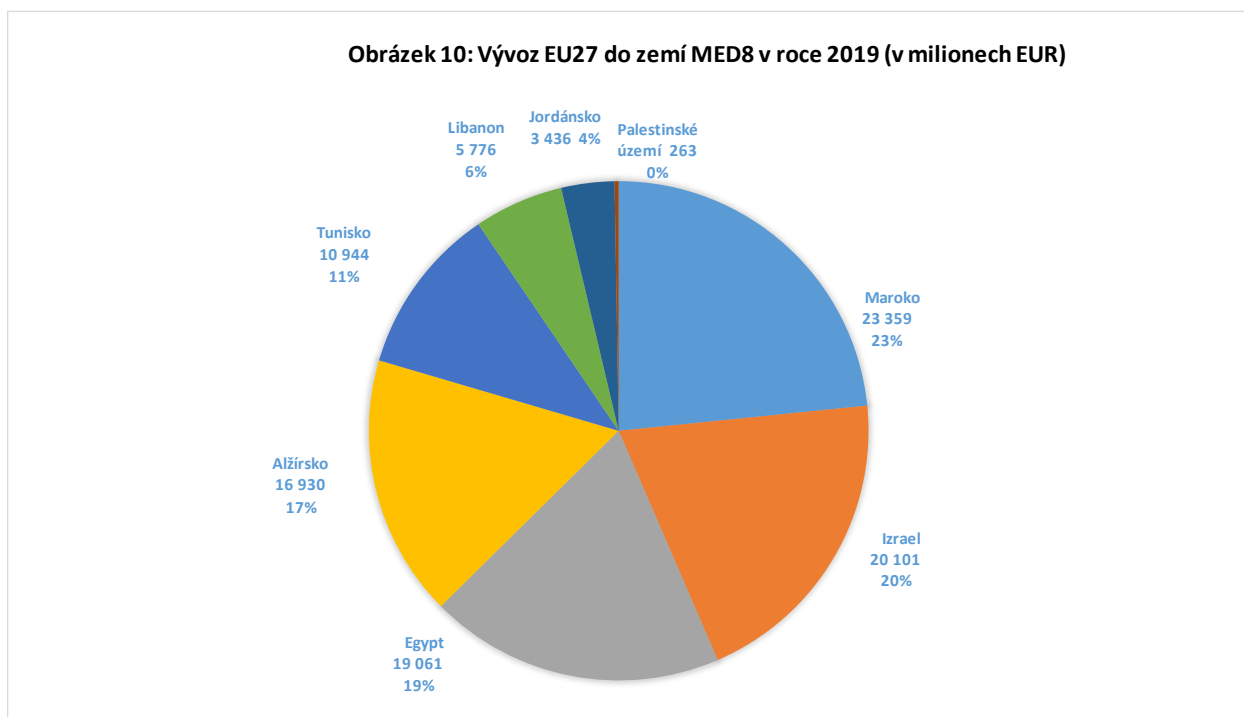
³⁵ <https://case-research.eu/en/ex-post-evaluation-of-the-impact-of-trade-chapters-of-the-euro-mediterranean-association-agreements-with-six-partners-algeria-egypt-jordan-lebanon-morocco-and-tunisia-interim-technical-report-101329>

Dvoustranný obchod: trendy v roce 2019

Ačkoli tento region představuje pouze 4 % zahraničního obchodu EU, je to velmi důležitý trh pro vývoz z EU, který nabízí **příležitosti zejména pro malé a střední podniky v některých tradičních odvětvích**, jako je textil a keramika. Tento region je i nadále významným zdrojem dovozu, zejména v odvětví energetiky a zemědělsko-potravinářských produktů.

V roce 2019 činil obchod mezi EU a tímto regionem přibližně 150 miliard EUR v oblasti průmyslových produktů a 15 miliard EUR v oblasti zemědělských produktů. **Objem obchodu se meziročně mírně snížil** o 0,17 % čili o 248 milionů EUR. Mezi lety 2018 a 2019 klesl vývoz EU do tohoto regionu o 0,38 %, ze 100 miliard EUR na 99 miliard EUR, zejména v důsledku opatření omezujících obchod, která zavedly některé země. Největšími obchodními partnery EU v tomto regionu jsou i nadále Maroko, Izrael a Alžírsko.

V roce 2019 bylo Maroko hlavním **trhem pro vývoz z EU**, po němž následovaly Izrael a Egypt.

Při pohledu na **obchod dle odvětví** zaujmají 90 % objemu obchodu EU s regionem průmyslové produkty (odvětví energetiky a konečné výroby), přičemž vývoz se snížil o 0,5 % a dovoz stagnuje. Naproti tomu **obchod se zemědělsko-potravinářskými produkty vzrostl o 6,2 %** – v případě vývozu z EU o 6,4 % čili o 623 milionů EUR a v případě dovozu o 6 %. To ukazuje,

že existuje **nevyužitý potenciál pro další liberalizaci obchodu se zemědělskými produkty**, zejména v případě Tuniska a Alžírsko.³⁶ Alžírsko a Izrael byly v regionu největšími destinacemi pro zemědělsko-potravinářské produkty z EU. Hlavními vývozními artikly EU byly pšenice a jiné obiloviny, počáteční kojenecká výživa a živá zvířata.

Podle *indexu Světové banky Doing Business 2020* se **podnikatelské prostředí ve většině zemí jižního Středomoří v roce 2019 zlepšilo**, což platí zejména pro Jordánsko, které patřilo mezi 10 zemí s největším zlepšením.³⁷ V roce 2018 **zůstala EU nadále největším investorem v mnoha z těchto zemí**, což představuje více než polovinu přímých zahraničních investic v Maroku³⁸ a 85 % v Tunisku.³⁹ V Egyptě je EU s 21 % přímých zahraničních investic druhým největším zahraničním investorem po Spojeném království (39 %), což představuje více než 15 miliard USD (přibližně 12,7 miliard EUR), přičemž zde působí 6 339 společností poskytujících více než 192 000 pracovních míst.⁴⁰ V Maroku vytvořil automobilový průmysl v letech 2014–2018 více než 85 000 přímých pracovních míst, díky čemuž bylo v tomto odvětví v roce 2018 celkem 163 000 pracovních míst. Některé země, zejména Izrael, jsou důležitým zdrojem PZI v EU.

Pokrok v provádění v roce 2019:

- **Egypt** v důsledku posíleného dialogu na politické a technické úrovni odstranil požadavek na **veterinární kontroly živých zvířat** v EU určených k vývozu do země; přijal také normy EU pro většinu požadavků na sadbové brambory a usnadnil dovoz počáteční kojenecké výživy.
- **Tunisko** po intervencích EU v rámci WTO i na dvoustranné úrovni **zrušilo neautomatické dovozní licence** na širokou škálu produktů, které ovlivňují velkou část vzájemného obchodu s EU; tato opatření byla neslučitelná jak s dvoustrannou dohodou, tak s pravidly WTO.

³⁶ Mezi EU a Egyptem, Izraelem, Jordánskem a Marokem jsou již v platnosti další dohody o zemědělských produktech, zpracovaných zemědělských produktech a produktech rybolovu, v případě Tuniska k tomu ještě nedošlo.

³⁷ Index pro Alžírsko zůstal stejný s velmi nízkým hodnocením, zatímco index pro Libanon a Palestinu se zhoršil.

³⁸ Office des Changes.

³⁹ Hodnocení investiční politiky OECD: Tunisko 2012.

⁴⁰ Egyptský Generální úřad pro investice a svobodné zóny.

Hlavní nevyřešené otázky – příklady

– **Alžírsko** zachovalo svůj **zákaz dovozu vozidel** (od roku 2015) a léčivých přípravků, pro které existuje místně vyráběný ekvivalent. Poplatky s účinkem rovnocenným clu zůstávají v platnosti u více než 900 produktů, zatímco u dalších 129 celních položek se vybírají vyšší cla, než je povoleno v rámci dohody o volném obchodu.

– **Egypt** zachoval a rozšířil svůj **registrační systém a kontroly před odesláním** pro 25 kategorií konečných výrobků (v platnosti od roku 2016). Vytvoření zvláštního registračního výboru při egyptském ministerstvu obchodu a průmyslu v dubnu 2019 však bylo krokem vpřed, protože umožnilo pokročit v registraci některých vývozců z EU.

Časté kontakty na technické, ale i na **ministerské úrovni** za posledních patnáct let pomohly vytvořit užší partnerství mezi EU a jejími partnerskými státy v oblasti Středomoří a Blízkého východu na **vícestranné úrovni**. EU například pomáhá Alžírsku a Libanonu s jejich žádostmi o vstup do WTO a podporuje žádost Palestiny o status pozorovatele v Generální radě WTO a v jejích podpůrných orgánech.

3.3.2 Gruzie, Moldavsko, Ukrajina

Dohody o prohloubené a komplexní zóně volného obchodu uplatňované mezi EU a Gruzii a Moldavskem od roku 2016 a Ukrajinou od roku 2017 tvoří součást širšího **rámce Východního partnerství** – společné politické iniciativy zahájené v roce 2009, jejímž cílem je prohlubovat a posilovat vztahy mezi EU a jejími členskými státy a jejich šesti východními sousedy⁴¹. Dohody o prohloubené a komplexní zóně volného obchodu jsou základními nástroji nejen pro vzájemný přístup na trh, ale také pro provádění hodnotové agendy, prohlubování demokracie a transparentních a nezávislých institucionálních struktur a poskytování pomoci partnerským zemím při transformaci jejich ekonomik a při realizaci snah více se zapojovat do mezinárodního obchodu. Dohody o prohloubené a komplexní zóně volného obchodu mají dva klíčové prvky: **liberalizaci obchodu a sblížení právních předpisů**.

Liberalizace obchodu (v názvu dohod o prohloubené a komplexní zóně volného obchodu jí odpovídá sousloví „volného obchodu“) znamená odstranění cel a omezení necelních překážek obchodu zbožím, obchodu službami a investic, čímž se pro obě strany zvýší přístup na trh zboží a služeb. Strany každé dohody si pravidelně vyměňují informace a sledují vývoj obchodu. Pro všechny tři země, které jsou stranami dohod o prohloubené a komplexní zóně volného obchodu, je EU největším obchodním partnerem. Celkový objem obchodu se zeměmi, které jsou stranami dohod o prohloubené a komplexní zóně volného obchodu, celkově meziročně mírně vzrostl a v roce 2019 dosáhl 50,6 miliard EUR. Objem dvoustranného obchodu mezi EU a Ukrajinou se v obou směrech neustále zvyšuje a v roce 2019 dosáhl 43,3 miliard EUR. Ukrajina je také 4. největším vývozcem zemědělských produktů do EU. Celkový objem obchodu mezi EU

⁴¹ Gruzie, Moldavsko, Ukrajina, Arménie, Ázerbájdžán a Bělorusko.

a Gruzií se v roce 2019 meziročně snížil o 3 %, a to na 2,6 miliard EUR, a celkový objem obchodu mezi EU a Moldavskem vzrostl oproti roku 2018 o 3,9 % a jeho hodnota činila něco málo přes 4,7 miliard EUR.

Sbližování právních předpisů v názvu dohod o prohloubené a komplexní zóně volného obchodu odpovídá **sousloví „prohloubené a komplexní“**. Partnerské země EU se zavazují sblížit své právní předpisy s právními předpisy EU (dále jen „*acquis*“) v řadě oblastí souvisejících s obchodem, jako jsou sanitární a fytosanitární opatření, technické specifikace a normy (snižování technických překážek obchodu), zadávání veřejných zakázek, služby a celní postupy. Příslušné právní předpisy EU jsou uvedeny v přílohách dohody o přidružení / dohody o prohloubené a komplexní zóně volného obchodu, které jsou pravidelně aktualizovány. Evropská komise tento proces sleduje s ohledem na vývoj *acquis* EU v oblastech, na něž se dohoda o přidružení / dohoda o prohloubené a komplexní zóně volného obchodu vztahuje.

Pokrok ve sbližování právních předpisů v roce 2019 – příklady

- **Ukrajina** přijala **sanitární a fytosanitární strategii** obsahující více než 240 právních předpisů EU, které v současné době Ukrajina zavádí, poprvé včetně norem pro dobré životní podmínky zvířat. EU tím poskytuje Ukrajině jak lidskou, tak finanční podporu. Gruzie a Moldavsko se rovněž zavázaly uvést své vnitrostátní právní předpisy do souladu s právními předpisy EU.
- EU a **Moldavsko** se dohodly na **rozšíření některých svých celních koncesí**, přičemž Moldavsko zvýšilo celní kvóty původně dohodnuté v rámci mechanismu přezkumu stanoveného v rámci dohody o prohloubené a komplexní zóně volného obchodu. To poskytne místním zemědělcům a producentům další vývozní příležitosti.
- **Gruzie** dosáhla dobrého pokroku v reformách **pracovněprávních podmínek**: v roce 2019 byly přijaty změny vnitrostátních pracovněprávních předpisů (zákoník práce a zákon o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci), které je přiblížily základním úmluvám MOP a normám EU, včetně pokud jde o inspekce práce.

3.3.3 Země západního Balkánu

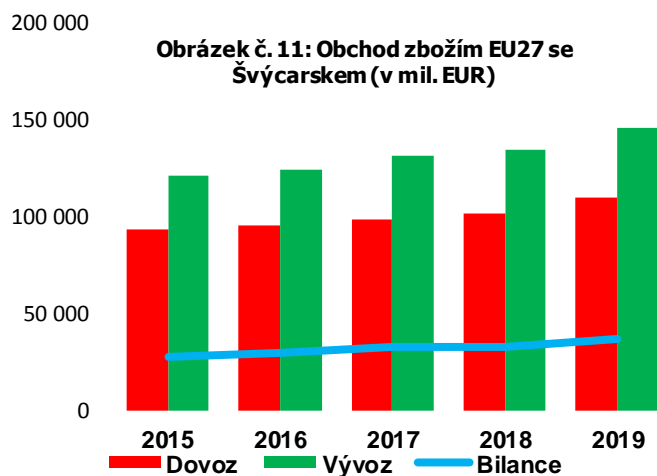
EU uzavřela **dohody o stabilizaci a přidružení** se všemi šesti zeměmi západního Balkánu: Albánií, Bosnou a Hercegovinou, Severní Makedonií, Černou Horou, Srbskem a Kosovem. Všechny země západního Balkánu mají jasnou evropskou perspektivu, která byla naposledy potvrzena na summitu zemí západního Balkánu dne 6. května 2020. Tato skutečnost je zohledněna v obsahu a rozsahu působnosti dohod o stabilizaci a přidružení, které **mají prvky přesahující jiné preferenční obchodní dohody**, neboť předpokládají **sladění právních předpisů s *acquis* EU**. Dohody o stabilizaci a přidružení rovněž stanoví odstranění všech množstevních omezení. Neobsahují však některé další prvky, které se nacházejí v novějších preferenčních obchodních dohodách EU, jako jsou ustanovení o obchodu a udržitelném rozvoji.

Během posledních deseti let usnadnily dohody o stabilizaci a přidružení obchod mezi EU a daným regionem, což přispělo k nárůstu jeho objemu o téměř 130 % a dosažení hodnoty 55 miliard EUR v roce 2019, což je oproti roku 2018 nárůst o 3,8 %. Nejobchodovanějšími produkty jsou stroje, základní kovy, minerální a chemické výrobky. V roce 2019 vzrostl vývoz EU do zemí západního Balkán o 4,4 %, což vedlo k obchodnímu přebytku EU ve výši 8,9 miliard EUR. Dovoz ze zemí západního Balkánu vzrostl o 3 %.

Ačkoli šest zemí západního Balkánu dohromady představuje pouze 1,4 % celkového objemu obchodu EU, účinné provádění dohod o stabilizaci a přidružení je mimořádně důležitým prostředkem k další začlenění těchto sousedních zemí na trh EU, ke zlepšení podnikatelského a investičního prostředí a k prosazení norem EU. Pro každou ze zemí západního Balkánu je EU hlavním obchodním partnerem, který představuje téměř 70 % celkového obchodu v regionu.

3.3.4 Švýcarsko

V roce 2019 dosáhl celkový dvoustranný obchod zbožím ve vztahu se Švýcarskem více než 257 miliard EUR, čímž se **Švýcarsko stalo celkově čtvrtým největším obchodním partnerem EU** a nejvýznamnějším obchodním partnerem EU v rámci preferenčních obchodních dohod. V porovnání s rokem 2018 vzrostl **objem dvoustranných obchodních toků** o 9 % a EU si udržela **obchodní přebytek** v řádu 36 miliard EUR.

Vzhledem k tomu, že objem obchodu službami v roce 2018 dosáhl hodnoty více než 170 miliard EUR, je **Švýcarsko v oblasti služeb třetím nejvýznamnějším obchodním partnerem EU**. EU zaznamenala obchodní přebytek ve výši přes 39,5 miliard EUR.

Vzhledem k velmi vysoké úrovni integrace mezi EU a Švýcarskem je tato země také velmi důležitým partnerem z hlediska **investic**. V roce 2018 dosáhl stav švýcarských **přímých zahraničních investic** v EU 750 miliard EUR, což je **58% nárůst** od roku 2014, přičemž přímé

zahraniční investice EU ve Švýcarsku dosáhly více než bilionu EUR, což je 40% nárůst od roku 2014. **Švýcarsko získává přibližně 12 % z celkových PZI ze strany EU-27.**

Vzhledem k tomu, že objem obchodu službami v roce 2018 dosáhl hodnoty více než 170 miliard EUR, **je Švýcarsko v oblasti služeb třetím nejvýznamnějším obchodním partnerem EU.** EU zaznamenala obchodní přebytek ve výši 39,5 miliardy EUR.

Vzhledem k velmi vysoké úrovni integrace mezi EU a Švýcarskem je Švýcarsko také velmi důležitým partnerem z hlediska **investic.** V roce 2018 dosáhl stav švýcarských **přímých zahraničních investic** v EU 750 miliard EUR, což je **58% nárůst** od roku 2014, přičemž přímé zahraniční investice EU ve Švýcarsku dosáhly více než bilionu EUR, což je 40% nárůst od roku 2014. **Švýcarsko získává přibližně 12 % z celkových PZI ze strany EU-27.**

Dohoda o volném obchodu EU se Švýcarskem je nejdéle trvající dohodou a ve srovnání s moderními obchodními dohodami EU, z nichž některé byly uzavřeny se vzdálenějšími partnery menšího ekonomického významu, má omezený rozsah působnosti⁴², méně přísná pravidla a postrádá účinný mechanismus pro urovnávání sporů. Navzdory vzkvétajícímu obchodu však Švýcarsko v roce 2019 nedokázalo dosáhnout dalšího pokroku při přijímání dojednané dohody o institucionálním rámci. Dohoda o institucionálním rámci by připravila půdu pro další modernizaci obchodních vztahů mezi EU a Švýcarskem, neboť by zavedla nezávislé řešení sporů, právní jistotu a rovné podmínky, což by prospělo účastníkům trhu z EU a Švýcarska působícím na vnitřním trhu. Dohoda o institucionálním rámci by rovněž znamenala další přístup na trh v nových oblastech (např. elektřina) a zavedla by pravidla státní podpory, jakož i **závazek stran modernizovat dohodu o volném obchodu z roku 1972** a další dohody související s obchodem.

3.3.5 Norsko

Obchodní vztahy mezi EU a Norskem jsou realizovány jak v rámci **Evropského hospodářského prostoru (EHP)**, tak **v rámci dvoustranné dohody o volném obchodu z roku 1973.** I když je dvoustranná obchodní dohoda stále v platnosti, v praxi byla v mnoha ohledech nahrazena dohodou o EHP, která umožňuje volný pohyb zboží, služeb, kapitálu a osob.

V roce 2019 dosáhl **celkový dvoustranný obchod zbožím** mezi EU a Norskem výše 106 miliard EUR, **což je oproti roku 2018 pokles o 5 %**, který je způsoben zejména poklesem dovozu minerálních olejů z Norska o 16,5 %. Celkově se veškerý vývoz z Norska do EU-27 snížil o 11 %, zatímco vývoz EU-27 do Norska vzrostl o 3 %. Pokles norského vývozu do EU a odchod Spojeného království z EU znamenal, že se Norsko přesunulo z pozice šestého největšího obchodního partnera EU na osmé místo.

---

⁴² Vztahuje se pouze na obchod s průmyslovými produkty. Pokud jde o ostatní oblasti (služby, práva duševního vlastnictví, obchod se zemědělskými produkty), nejsou buď upraveny žádnými pravidly (mimo pravidel WTO), nebo jsou pravidla uvedena v různých dohodách.

Obchod se **zemědělskými produkty** mezi EU a Norskem dosáhl téměř 5 miliard EUR, což znamená jasný přebytek pro EU, která vyváží více než osminásobek hodnoty zemědělských produktů, které z Norska dováží. Od roku 2009 se dovoz i vývoz neustále zvyšovaly.

Otevřenou otázkou zůstává přezkum obchodního režimu pro zpracované zemědělské produkty. Ve společném výboru byl v roce 2019 učiněn pokus o řešení vysokých celních sazeb, které brání vývozu některých zpracovaných zemědělských produktů z EU do Norska. EU také nadále trvala na obnovení jednání o ochraně zeměpisných označení.

Norsko je osmým největším obchodním partnerem EU, co se týče **služeb**. Z objemu obchodu ve výši 40 miliard EUR, který byl mezi těmito dvěma stranami dosažen v roce 2018, činil norský vývoz 14 miliard EUR a vývoz EU 26 miliard, což pro EU představuje přebytek, a tato pozice zůstala během posledních pěti let stabilní.

3.3.6 Turecko

Turecko je nejstarší a druhou největší preferenční obchodní partnerskou zemí EU a celkově **šestým největším obchodním partnerem**. Turecká ekonomika se z měnové krize, která začala v roce 2018, zotavila rychleji, než se očekávalo, ale po většinu roku 2019 zůstala v recesi a růst HDP byl slabý (0,9 %). V důsledku oslabení turecké liry Turecko výrazně snížilo svůj schodek v rámci světového obchodu. Obchod zbožím s EU se po dlouhodobých přebytcích na straně EU posunul ke schodku ve výši 1,5 miliardy EUR ve prospěch Turecka, přičemž vývoz EU do Turecka klesl o 1,3 % na 68,3 miliardy EUR, zatímco dovoz z Turecka vzrostl o 4,4 % na 69,8 miliardy EUR.

Obchodní vztahy mezi EU a Tureckem se v případě průmyslových produktů a některých zpracovaných zemědělských produktů řídí **celní unií** z roku 1995 a dvěma dvoustrannými preferenčními obchodními dohodami vztahujícími se na zemědělské produkty a produkty z uhlí a oceli. **Průmyslové produkty** tvoří 82 % obchodu EU s Tureckem. Z velké části v důsledku těchto obchodních dohod, a zejména celní unie, **se dvoustranný obchod od poloviny devadesátých let zvýšil více než čtyřnásobně**. V zájmu rozšíření rozsahu působnosti vzájemného preferenčního obchodu a modernizace celní unie přijala Evropská komise dne 21. prosince 2016 doporučení ohledně rozhodnutí Rady, kterým se povoluje zahájení jednání s Tureckem. V návaznosti na závěry Rady pro obecné záležitosti ze dne 26. června 2018 a ze dne 18. června 2019 jsou však diskuse v současné době pozastaveny.

V roce 2019 **ponechalo Turecko v platnosti obchodní překážky v rozporu s dohodou o celní unií**, zejména pokračováním – a rozšiřováním – své dlouhodobé odchylky od společného celního sazebníku prostřednictvím ukládání dodatečných cel na produkty pocházející ze zemí mimo EU nebo ze zemí, které jsou preferenčními obchodními partnery Turecka. Vzhledem k těmto klům Turecko vyžaduje informace a dokumenty, jako je doklad o původu zboží, a to v rozporu se zásadou volného oběhu, kterou zavedla celní unie. V roce 2019 Turecko rovněž znovu neuvolnilo svou celní kvótu pro hovězí maso.

Evropská komise tyto otázky vznášela na výročních zasedáních smíšeného výboru i při častých dvoustranných výměnách názorů. Komise rovněž nadále vyžaduje nediskriminační provádění dodatkového protokolu k dohodě o přidružení vůči všem členským státům, včetně Kyprské

republiky. Dne 2. dubna 2019 EU **iniciovala řízení WTO** proti opatřením Turecka k **nucené lokalizaci** výroby léčivých přípravků.⁴³

3.4 AFRIKA, ZEMĚ KARIBIKU A TICHOMOŘÍ

Africké, karibské a tichomořské země patří více než deset let mezi nejrychleji rostoucí ekonomiky na světě. Zejména obchod mezi EU a subsaharskou Afrikou se v uplynulém desetiletí zdvojnásobil a investice evropských společností v Africe dosahují 200 miliard EUR s obrovským potenciálem pro expanzi. EU zůstává největším obchodním a investičním partnerem většiny afrických, karibských a tichomořských zemí, zejména těch, které provádějí **dohodu o hospodářském partnerství s EU**.

V roce 2019 provádělo **dohody o hospodářském partnerství s EU 31 afrických, karibských a tichomořských zemí**: 14 v subsaharské Africe, 14 v Karibiku a tři v Tichomoří⁴⁴. Dohody o hospodářském partnerství jsou obchodní dohody zaměřené na rozvoj, podle nichž EU poskytuje bezcolní a bezkvóťový přístup na svůj trh⁴⁵, zatímco partnerské země liberalizují alespoň 80 % svého dovozu po dobu 10 až 20 let. Dohody o hospodářském partnerství rovněž zahrnují zvláštní ochranná opatření zajišťující ochranu potravinového zabezpečení, vznikajících průmyslových odvětví nebo environmentálních a sociálních cílů. Důležité je, že EU poskytuje významnou rozvojovou pomoc na budování kapacit v oblasti obchodní politiky a zvýšení konkurenceschopnosti místní výroby.

Provádění dohod o hospodářském partnerství nabralo rychlost, a to navzdory problémům, jako je omezená kapacita orgánů veřejné správy, slabé podnikatelské prostředí a omezené povědomí společností o dohodách i schopnost je využívat. Zatímco celkové hodnocení je stále předčasné, **existuje pozitivní trend z hlediska růstu a diverzifikace vývozu**. V roce 2019 zahájila EU a pět zemí⁴⁶ východní a jižní Afriky, které jsou stranami dohody o hospodářském partnerství, jednání o přidání pravidel pro obchod službami, investice, veřejné zakázky, práva duševního vlastnictví a hlavně obchod a udržitelný rozvoj.

Pokrok v provádění v roce 2019 – příklady

---

⁴³ Další informace o tomto případě řešení sporů naleznete v oddíle 8 „Prosazování práva“.

⁴⁴ V květnu 2020 podepsaly dohodu Šalamounovy ostrovy, čímž se jejich počet zvýšil na čtyři.

⁴⁵ Výjimkou je Jihoafrická republika, která je stranou dohody o hospodářském partnerství mezi EU a Jihoafrickým rozvojovým společenstvím, kde EU zcela nebo částečně odstranila cla u 98,7 % jihoafrického dovozu.

⁴⁶ Komory, Madagaskar, Mauricius, Seychely, Zambie a Zimbabwe.

- EU a **Jihoafrické rozvojové společenství** uspořádaly svou **první společnou radu na ministerské úrovni** a zavedly procesní pravidla pro plné fungování dohody.
- **Ghana a Pobřeží slonoviny** přijaly vnitrostátní právní předpisy, aby plně provedly své závazky, a zapojily se do prvních diskusí s EU o aspektech udržitelnosti v hodnotovém řetězci kakaá.
- **EU a Kamerun** úzce spolupracovaly při hodnocení účinků tříletého snižování cel a při navrhování doprovodných opatření.
- EU a sdružení zemí **CARIFORUM** uspořádaly v září 2019 ve Frankfurtu obchodní fórum a také posílily dialog o udržitelném rozvoji a Zelené dohodě pro Evropu.

Vzájemný obchod: trendy v roce 2019

Dovoz do EU z těchto 31 zemí, s nimiž má uzavřeny dohody o hospodářském partnerství, se v roce 2019 **zvýšil o 4,6 %**. Například Svazijsko, Fidži, Kamerun, Jihoafrická republika a Dominikánská republika zaznamenaly tempo růstu svého vývozu do EU ve dvouciferných číslech. Vývoz zemědělsko-potravinářských produktů sdružení CARIFORUM do EU se v roce 2019 zvýšil o 11 %, což je způsobeno silným vývozem rýže, piva, doutníků, tropického ovoce a rumu. Zatímco tyto druhy dovozu zůstávají závislé na zdrojích, v některých zemích **roste diverzifikace**. Například dovoz z Jihoafrické republiky je rozmanitý, dominují v něm vozidla, stroje a ovoce, stejně jako produkty těžebního průmyslu. Mauricius a Dominikánská republika začaly nedávno vyvážet lékařské a laboratorní vybavení. Země sdružení CARIFORUM rovněž diverzifikují svůj vývoz.

Vývoz EU do zemí, s nimiž má uzavřené dohody o hospodářském partnerství, se zvýšil o 5 %, což je způsobeno silnějším vývozem do Jihoafrické republiky a v menší míře i na Mauricius a Fidži. Vývozců z EU stále více využívají preferencí udělených v rámci dohod o hospodářském partnerství, zejména ze strany Jihoafrické republiky, největší ekonomiky mezi zeměmi, s nimiž má EU uzavřeny dohody o hospodářském partnerství.

EU pracuje na řešení obchodních sporů. V červnu zahájila formální postup pro předcházení sporům a jejich řešení proti Jihoafrické celní unii, a to s cílem řešit ochranná opatření uložená v roce 2018 na drůbeží výrobky z EU, což vedlo k formálním konzultacím v září 2019, kdy strany bohužel nedokázaly své rozdílné názory vyřešit.⁴⁷

---

⁴⁷ Další podrobnosti viz oddíl 8 „Prosazování práva“.

Bílý chřest z Namibie

Španělský zemědělský závod na zpracování chřestu v namibijském regionu Omusati vyváží bílý chřest na místní a mezinárodní trhy, zejména do Španělska a dalších zemí EU. Zaměstnává 600 lidí, zejména žen z místních komunit. Pro podnik bylo klíčové snížení cel v rámci dohody o hospodářském partnerství s Jihoafrickým rozvojovým společenstvím. Špičková technologie pro minimalizaci spotřeby vody pomáhá zajistit udržitelnost.

„Díky dohodě o hospodářském partnerství s Jihoafrickým rozvojovým společenstvím můžeme do Namibie bezcelně dovážet kapitálové statky a vstupy a zajistit tak dlouhodobý přístup na trh EU. Dopad tohoto projektu na místní komunitu je velmi významný.“

Carlos Lertxundi Aretxaga, generální ředitel, projekt Asparagus Agro-Processing zastupující společnost Otjimbele Agriculture PTY

4. OBCHOD A UDRŽITELNÝ ROZVOJ

Cíle a výzvy

Kapitoly o obchodu a udržitelném rozvoji mají za cíl maximalizovat vliv zvýšeného objemu obchodu a investic k dosažení pokroku v klíčových otázkách, jako je podpora důstojné práce a ochrany životního prostředí nebo boj proti změně klimatu. Ustanovení kapitol o obchodu a udržitelném rozvoji podporují soulad s normami Mezinárodní organizace práce (MOP) a mnohostrannými environmentálními dohodami.

Provádění **kapitol o obchodu a udržitelném rozvoji je spojeno se specifickými problémy**. Přetrvávají například mezery v otázce všeobecné ratifikace a účinného provádění základních úmluv MOP, a to i mezi obchodními partnery EU. Dodržování závazků v oblasti obchodu a udržitelného rozvoje často zahrnuje **řešení dlouhodobých a hluboce zakořeněných interních problémů a různých politických priorit**. To vyžaduje dlouhodobou perspektivu provádění, podporovanou prosazováním práva a aktivním zapojením občanské společnosti a podniků. Činnosti spojené s prováděním se proto zaměřují také na budování platform pro spolupráci a společné iniciativy v otázkách sahajících od spravedlivého odměňování a práce v bezpečném a zdravém prostředí až po podporu technologií šetrných ke klimatu.

Zavedení patnáctibodového akčního plánu Evropské komise⁴⁸

Zavádění **patnáctibodového akčního plánu⁴⁹** z února 2018 usnadňuje systematictější a strukturovanější přístup k provádění závazků v oblasti obchodu a udržitelného rozvoje. Na základě poznatků z fáze vyjednávání a dřívějších zkušeností s prováděním zavádí Evropská komise soubor cílených opatření v souladu se **specifickými prioritami stanovenými pro každého obchodního partnera.**

Koordinovaná a vzájemně se podporující opatření ze strany Evropské komise, Evropského parlamentu a Mezinárodní organizace práce před provedením dobře fungovala, například ve Vietnamu.

Pokrok při provádění obchodních a pracovních závazků – příklad Vietnamu

- **Vietnam ratifikoval Úmluvu MOP č. 98** o kolektivním vyjednávání v červnu 2019 a v listopadu 2019 přijal revidovaný zákoník práce, čímž zahájil rozsáhlou reformu pracovních předpisů.
- **Vietnam potvrdil konkrétní harmonogram ratifikace dvou zbývajících základních úmluv MOP** o nucené práci a svobodě sdružování (do roku 2020 a 2023).
- **Vietnam informoval o krocích k vymýcení dětské práce.** Předběžné výsledky nejnovějšího vnitrostátního průzkumu jsou slibné a ukazují, že od posledního průzkumu v roce 2012 se objem dětské práce snížil o více než 40 %.

Patnáctibodový akční plán rovněž podporuje **užší partnerství** mezi Evropskou komisí a členskými státy, Evropským parlamentem a mezinárodními orgány, jako je Mezinárodní organizace práce (MOP), která se ukázala pro pečlivé sledování pokroku jako klíčová.

⁴⁸ Podrobnosti o provádění akčního plánu v roce 2019 podle jednotlivých seskupení si lze prostudovat v pracovním dokumentu útvarů Komise: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/september/tradoc_158926.pdf

⁴⁹ Patnáctibodový akční plán je k dispozici na adrese https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/february/tradoc_156618.pdf

Příklady doplňkových opatření Komise a členských států

- **Nizozemsko přijalo zákon o náležitě péči týkající se dětské práce⁵⁰**, který se vztahuje na všechny společnosti se sídlem v zemi. Aby mohl být zákon uplatněn v praxi, připravují se podrobnější prováděcí právní předpisy. Souběžně Nizozemsko **vyhodnotilo⁵¹ odvětvové dobrovolné dohody o iniciativách v oblasti náležité péče.**
- **Švédská národní obchodní rada** vydala příručku, která má pomoci v raných fázích provádění opatření v oblasti obchodu a udržitelného rozvoje v Ekvádoru.

Příklady spolupráce Komise a MOP v oblasti technické pomoci

- Evropská komise a MOP **podpořily reformy pracovněprávních předpisů ve Vietnamu** a přispěly k posílení inspekce práce ve venkovských oblastech Kolumbie.
- Evropská komise podpořila **činnosti MOP v Salvadoru a Guatemale** s cílem zlepšit dodržování mezinárodních pracovních norem.

Dalším pilířem patnáctibodového akčního plánu je **posílení postavení organizací občanské společnosti v EU a jejich obchodních partnerských zemích.** V roce 2019 Evropská komise nadále poskytovala pomoc **domácím poradním skupinám**, které byly vytvořeny pro sledování dohod. Cílem je vytvořit podmínky pro jejich efektivnější účast v procesu provádění. V rámci nástroje partnerství Evropská komise nadále poskytovala finanční prostředky členům domácích poradních skupin na účast na jednáních s protějšky a dalšími zástupci občanské společnosti, včetně sociálních partnerů. Projekt, který začal v roce 2018, také sponzoroval pořádání seminářů zaměřených na budování kapacit s cílem zvýšit odborné znalosti členů domácích poradních skupin, zejména s cílem určit a rozvíjet jejich vlastní priority provádění.

Evropská komise rovněž nadále **vytvářela podmínky pro to, aby podniky hrály aktivnější úlohu při zajišťování toho, že obchod a udržitelnost půjdou ruku v ruce, a to podporou odpovědných obchodních postupů.** Zahájení nového projektu technické pomoci pro Latinskou Ameriku v lednu 2019 umožnilo Evropské komisi prosazovat konkrétní opatření a zajistit podporu a zapojení vládních institucí a zúčastněných stran, a to na základě uznávaných odborných znalostí a dlouholetých zkušeností Mezinárodní organizace práce (MOP), OECD a Úřadu vysokého komisaře OSN pro lidská práva.

V roce 2019 Evropská komise pokračovala ve své politice **asertivního prosazování práva** s cílem řešit výzvy při provádění závazků v oblasti obchodu a udržitelného rozvoje. Příkladem jsou **vládní konzultace a řízení rozhodčího tribunálu ve dvoustranném případě, který**

⁵⁰ Dětské práce se týkají dvě základní úmluvy MOP: „Úmluva o minimálním věku“ z roku 1973 (č. 138) a „Úmluva o nejhorších formách dětské práce“ z roku 1999 (č. 182).

⁵¹ Výsledky průzkumu jsou k dispozici na adrese <https://www.government.nl/topics/responsible-business-conduct-rbc/evaluation-and-renewal-of-rbc-policy>

Evropská komise iniciovala proti Jižní Koreji. Od vstupu obchodní dohody mezi EU a Jižní Koreou v platnost v roce 2012 EU důsledně upozorňuje na to, že Jižní Korea neprovádí ustanovení dohody týkající se pracovních předpisů. Jelikož tyto intervence nebyly úspěšné, požádala Evropská komise v prosinci 2018 o vládní konzultace, které se konaly v lednu 2019, a v červenci téhož roku požádala EU o zřízení skupiny odborníků.⁵² **S Peru** Evropská komise v roce 2019 posílila **dvoustrannou spolupráci na technické a politické úrovni** při provádění závazků v oblasti obchodu a udržitelného rozvoje. Na říjnovém zasedání podvýboru pro obchod a udržitelný rozvoj Peru informovalo o pokroku dosaženém na různých frontách při řešení podstatných obav EU⁵³.

5. OBCHOD SE ZEMĚDĚLSKO-POTRAVINÁŘSKÝMI PRODUKTY V RÁMCI OBCHODNÍCH DOHOD EU⁵⁴

Obchod se zemědělsko-potravinářskými produkty s preferenčními partnery je na vzestupu

Obchod EU se zemědělsko-potravinářskými produkty s preferenčními partnery v roce 2019 vzrostl, a to jak v absolutním vyjádření (hodnota obchodovaných produktů), tak v relativním vyjádření v porovnání s celkovým obchodem EU s těmito produkty. Obchod EU se zemědělsko-potravinářskými produkty s preferenčními obchodními partnerskými zeměmi představoval přibližně 35 % zemědělsko-potravinářského obchodu EU s třetími zeměmi – 30 % a 40 % celkového vývozu a dovozu těchto produktů EU. Tento podíl v posledních deseti letech roste.

V roce 2019 byly **třemi nejvýznamnějšími vývozními trhy pro vývoz zemědělsko-potravinářských produktů z EU** mezi preferenčními obchodními partnery **Švýcarsko, Japonsko a Norsko**, které společně představovaly zhruba 11 % vývozu těchto produktů. Na čtvrtém místě je Kanada. Přibližně 19 % vývozu EU tvořily potravinové přípravky, jako je čokoláda, počáteční kojenecká výživa a těstoviny, a 12 % tvořilo víno, vermut, cider a ocet.

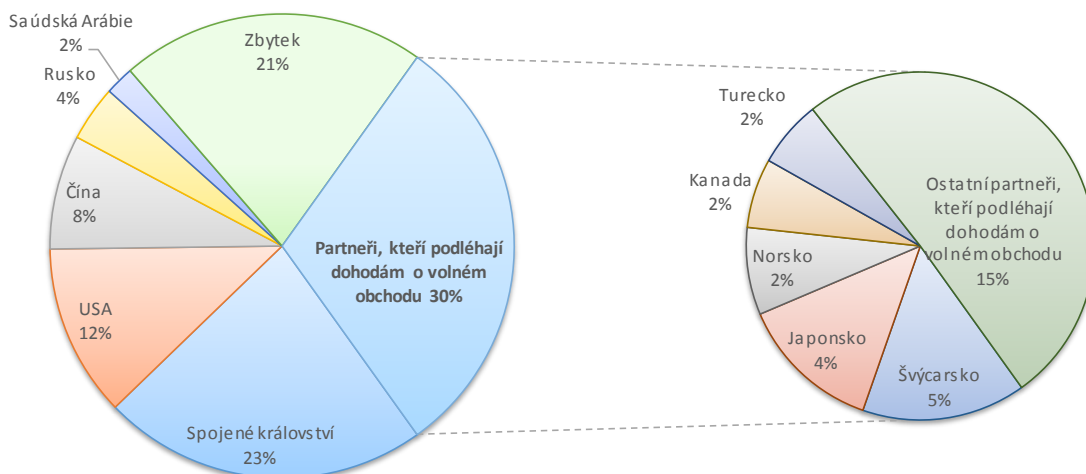
---

⁵² Podrobnější informace o tomto sporu naleznete v oddíle 8 „Prosazování práva“.

⁵³ Podrobnější informace naleznete v zápisu ze schůze: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/november/tradoc_158481.pdf

⁵⁴ Pro účely této zprávy byla použita definice WTO pro „zemědělsko-potravinářské produkty“, tj. zemědělské produkty, včetně kapitol 1–24 harmonizovaného systému, a také řada čísel kapitol 33, 35, 38, 41, 43 a 51–53, avšak s výjimkou ryb a produktů z ryb.

Obrázek č. 12: Vývoz zemědělsko-potravinářských produktů EU podle partnerů (2019)

Český chmel pro špičková piva

Česká společnost BOHEMIA HOP je malá firma vlastněná českými pěstiteli chmele. Zaměstnává 10 lidí a vyváží tradiční český chmel do několika zemí mimo EU. V rámci dohody o hospodářském partnerství mezi EU a Japonskem může nyní vyvážet své výrobky do Japonska bez cla.

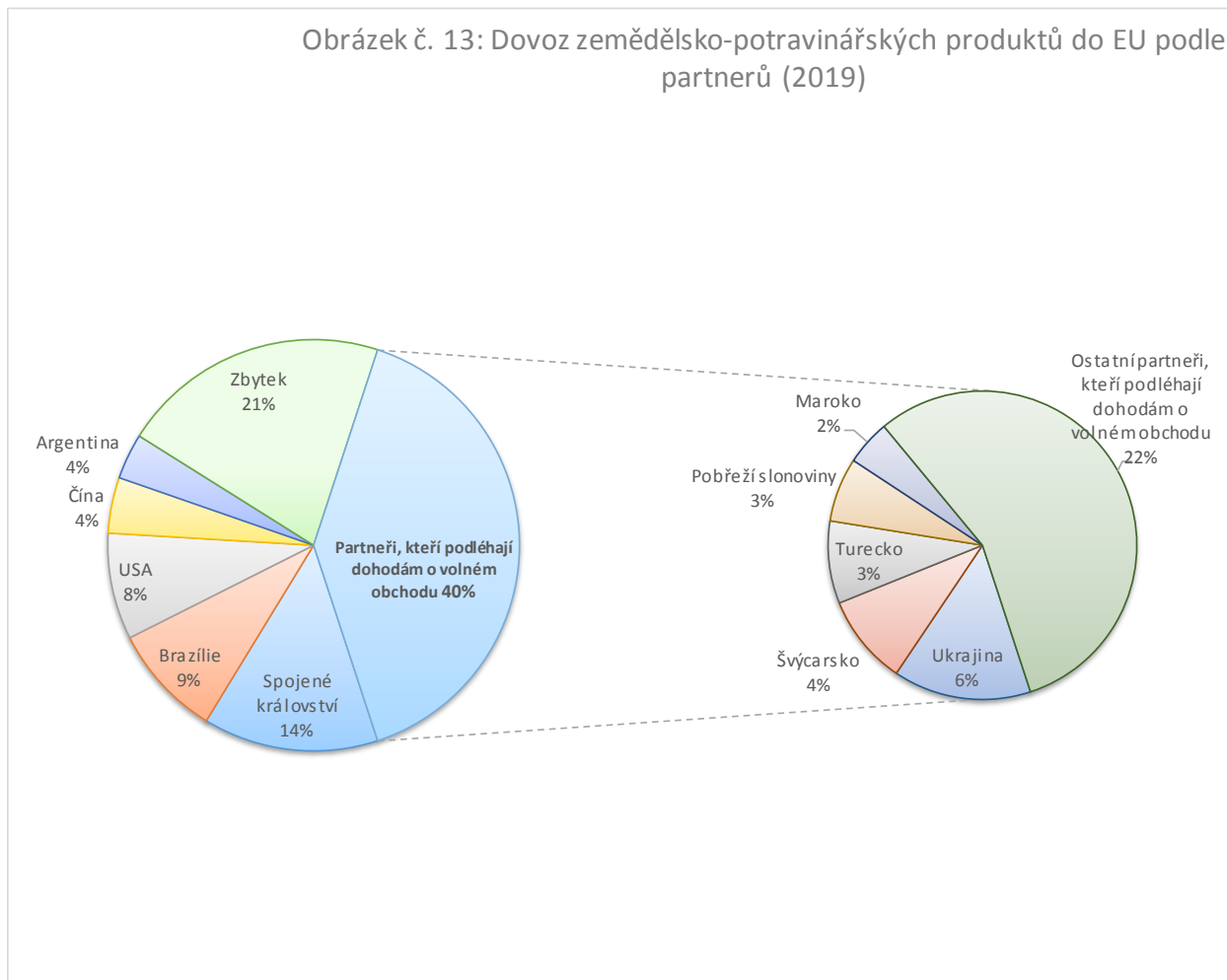
„Japonské pivovary jsou tradičními odběrateli českého chmele, a pokud jde o obchod, máme rádi jednoduchá řešení.“

Zdeněk Rosa, předseda představenstva, Bohemia Hop

V roce 2019 byly **třemi nejvýznamnějšími zeměmi pro dovoz zemědělsko-potravinářských produktů** mezi preferenčními obchodními partnerskými zeměmi **Ukrajina** (obiloviny kromě pšenice a rýže a rostlinné oleje kromě palmového a olivového oleje), **Švýcarsko** (pražená káva a čaj a potravinové přípravky) a **Turecko** (tropické ovoce, ořechy a koření a přípravky ze

zeleniny a ovoce). Dohromady tyto země tvoří 13 % celkového dovozu zemědělsko-potravinářských produktů do EU.

Obrázek č. 13: Dovozy zemědělsko-potravinářských produktů do EU podle partnerů (2019)

Trendy a vývoj v tocích obchodu se zemědělsko-potravinářskými produkty

V roce 2019 **vzrostl vývoz zemědělsko-potravinářských produktů z EU** v rámci preferenčních dohod **o 8,7 %** (nárůst o 4,4 miliardy EUR) ve srovnání s celkovým vývozem zemědělsko-potravinářských produktů do zbytku světa, který vzrostl o 7,6 %.

Dovoz zemědělsko-potravinářských produktů do EU v rámci preferenčních dohod rostl podobným tempem jako vývoz (8,3 %), zatímco dovoz zemědělsko-potravinářských produktů ze zbytku světa vzrostl pouze o 2,3 %. Bilance obchodu se zemědělsko-potravinářskými produkty v rámci preferenčních dohod zůstala na úrovni přebytku 6,4 miliardy EUR. Dovozy od preferenčních partnerů **má i nadále strategický význam** pro zemědělsko-potravinářské odvětví EU, neboť zajišťuje nezbytné dodávky produktů, které se v EU nepěstují z klimatických důvodů (tropické ovoce, kakao, káva a jiné nápoje), a přísun produktů, v jejichž případě je EU méně

konkurenceschopná nebo jich neprodukuje dostatečné množství na to, aby uspokojila poptávku v EU (olejnatá semena, živočišné nebo rostlinné tuky/oleje).

Volný obchod podporuje přírodní produkty

Hamburská společnost Worlée NaturProdukte GmbH je součástí skupiny Worlée Group, středně velkého rodinného podniku, který zaměstnává asi 200 lidí. Obchodní dohoda EU s Chile snížila cla na dovoz šípků z Chile na nulu, čímž společnost Worlée ušetřila přibližně 24 000 EUR ročně.

„Díky volnému obchodu můžeme našim klientům poskytovat vysoce kvalitní suroviny za konkurenceschopné ceny. Čím levněji můžeme nějaký produkt dovážet, tím konkurenceschopnější na trhu můžeme být.“

Reinhold von Eben-Worlée, výkonný ředitel skupiny Worlée Group

Obchodní dohody EU zohledňují **citlivá místa zemědělského odvětví EU**. Citlivé produkty, jako je hovězí maso, drůbež nebo cukr, jsou buď vyloučeny z preferenčního obchodu, nebo je preferenční přístup poskytován prostřednictvím pečlivě kalibrovaných **celních kvót** omezeného objemu. Obchodní dohody EU rovněž vytvářejí nové **vývozní příležitosti pro některé z těchto citlivých produktů vyvážených z EU**. Pozoruhodným příkladem je hovězí maso. Vývoz hovězího masa a živého skotu z EU do preferenčních obchodních partnerských zemí vzrostl za posledních pět let o více než 30 % (ze 406 milionů EUR na 529 milionů EUR), a to i přes mírný pokles v roce 2019.

Zeměpisná označení

Obchodní dohody EU věnují zvláštní pozornost ochraně zeměpisných označení. V roce 2019 byla **v Kanadě poskytnuta ochrana pěti novým potravinářským zeměpisným označením EU** (Piave, Pancetta piacentina, Salame piacentino, Coppa piacentina a Vinagre de Jerez), a to prostřednictvím postupu přímé žádosti o registraci zeměpisného označení stanoveného na základě obchodní dohody EU s Kanadou (CETA). Od vstupu dohody o hospodářském partnerství mezi EU a Japonskem v platnost dne 1. února 2019 **je v Japonsku chráněno 211 zeměpisných označení**.

Ochrana zeměpisných označení v obchodních dohodách EU nabývá na důležitosti, protože podíl chráněných zeměpisných označení na vývozu z EU roste. V roce 2019 ukázala **studie Evropské komise**⁵⁵, že v letech 2010 až 2017 vzrostl podíl produktů se zeměpisným označením a označením ZTS (zaručená tradiční specialita⁵⁶) na vývozu z EU do třetích zemí v hodnotovém

⁵⁵ Studie ekonomické hodnoty systémů jakosti EU:

<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/a7281794-7ebe-11ea-aea8-01aa75ed71a1>

⁵⁶ Přestože nebylo možné pro účely studie oddělit zeměpisné označení a označení ZTS, dohody o hospodářském partnerství EU se vztahují pouze na prvně jmenovaná (zeměpisná) označení.

vyjádření o 56 %, což představuje 17 miliard EUR pro EU-28 v roce 2017 a 23 % z celkového prodeje produktů EU se zeměpisným označením a označením ZTS. Z hlediska obchodu s produkty nesoucími zeměpisné označení či označení ZTS mimo EU zůstala nejvýznamnější kategorií produktů vína (50 %), dále pak následují lihoviny (39 %) a další zemědělské produkty a potraviny (10 %). Dvěma největšími kategoriemi zemědělsko-potravinářských produktů se zeměpisným označením vyvážených do zemí mimo EU byly sýry a masné výrobky.

Propagace zemědělsko-potravinářských produktů EU

V rámci obchodních dohod se v partnerských zemích konají programy na podporu zemědělsko-potravinářských produktů. Kromě mise na vysoké úrovni v Japonsku (květen 2019), v jejímž čele stál tehdejší komisař EU pro zemědělství a rozvoj venkova Phil Hogan, se EU podílela na hlavním B2B zemědělsko-potravinářském veletrhu v Asii (Foodex Japan), kde představila stánek EU věnovaný tématům autentičnosti, bezpečnosti a kvality produktů EU. Zároveň byl uspořádán seminář o příležitostech v rámci dohody mezi EU a Japonskem o hospodářském partnerství pro evropské a japonské zemědělsko-potravinářské podniky a Středisko pro průmyslovou spolupráci mezi EU a Japonskem vytvořilo asistenční službu týkající se dohody o hospodářském partnerství mezi EU a Japonskem, která se zabývá otázkami malých a středních podniků, z nichž mnohé působí v zemědělsko-potravinářském odvětví. Propagační aktivity byly mimo jiné zahájeny také v Mexiku a Singapuru.

Sledování sanitárních a fyto-sanitárních opatření

Obchodní dohody podporují výměny a spolupráci mezi partnery, zejména prostřednictvím pravidelných kontaktů mezi odborníky na sanitární a fyto-sanitární opatření. To může pomoci vyřešit potenciální a stávající obchodní překážky.

Pokrok v přístupu zemědělsko-potravinářských produktů EU na trh v roce 2019

- **Kanada otevřela svůj trh rajčat** z jiného členského státu EU a pro rostliny určené k výsadbě.
- **Chile otevřelo svůj trh mléčných výrobků a hovězího masa pro čtyři členské státy**⁵⁷.
- **Jižní Korea otevřela svůj trh s hovězím masem** pro další dva členské státy.
- **Jihoafrická republika zrušila zákazy platné pro celou zemi v důsledku ohnisek influenzy ptáků** pro dva ze šesti členských států a zároveň ponechala v platnosti zákazy pro čtyři další státy.

Dobré životní podmínky zvířat

Od roku 2002 EU důsledně zastává názor, že dobré životní podmínky zvířat by měly patřit k cílům, které sledují dvoustranné dohody EU, a to prostřednictvím vytvoření vhodných mechanismů spolupráce, v rámci nichž by mohly být osvědčené evropské postupy sdíleny a podporovány s partnerskými zeměmi.

Výsledky dvoustranné spolupráce v oblasti dobrých životních podmínek zvířat – příklady

- **Spolupráce mezi EU a Kanadou a dialog** mezi kanadskými odborníky a odborníky EU přispěly k revizi právních předpisů Kanady, které od roku 2020 zahrnují přísnější požadavky na přepravu zvířat.
- **Obchodní dohoda mezi EU a Chile** byla hnací silou rozvoje chilských právních předpisů o dobrých životních podmínkách zvířat. Postupem času se spolupráce na normách pro dobré životní podmínky zvířat při porážce promítla do chilských opatření, která jsou většinou založena na normách Světové organizace pro zdraví zvířat. Tyto výměny informací rovněž usnadnily vypracování norem pro dobré životní podmínky zvířat během přepravy.
- **Dohoda mezi EU a Ukrajinou** obsahuje ustanovení o dobrých životních podmínkách zvířat, která usilují o společné porozumění ohledně norem v oblasti dobrých životních podmínek zvířat s ohledem na vývoj ve Světové organizaci pro zdraví zvířat.

⁵⁷ Chile otevřelo svůj trh mléčných výrobků pro další čtyři členské státy (přístup má 20 členských států) a trh hovězího masa pro další čtyři členské státy (přístup má 14 členských států). Chile rovněž povolilo dovoz čerstvého drůbežího masa (přístup má 8 členských států).

6. SLUŽBY, ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK, PRÁVA DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ

6. 1 Služby a přímé zahraniční investice (PZI)

Služby představují přibližně 75 % HDP EU⁵⁸, průmysl 25 % a zemědělství 2 %. EU je **největším vývozcem služeb** na světě. Obchod službami představuje 25 % HDP EU, přičemž hodnota vývozu služeb EU přesahuje 900 miliard EUR ročně. Obchod službami přímo či nepřímo podporuje 21 milionů pracovních míst v EU. Celkem 60 % všech přímých zahraničních investic EU do zbytku světa je spojeno se službami, stejně jako téměř 90 % všech přímých zahraničních investic přicházejících do EU.

Ustanovení ohledně služeb a investic v obchodních dohodách EU

Obchodní dohody EU ustanoveními o službách a digitálním obchodu zajišťují, aby poskytovatelé služeb z EU mohli poskytovat služby na trzích v partnerských zemích a nebyli diskriminováni ve srovnání s vnitrostátními nebo zahraničními podniky ve stejném odvětví.

Ustanovení o liberalizaci investic se řídí stejnou zásadou, a to jak v oblasti služeb (zřizování), tak v oblastech mimo služby (výroba, těžba, zemědělství atd.), při řešení omezení přístupu na trh, zahraničního vlastnictví a typů obchodní přítomnosti. Rovněž řeší diskriminační prověřovací, licenční a schvalovací postupy, omezení zahraničních pracovníků, testy ekonomické potřebnosti a diskriminační zacházení upřednostňující domácí podniky před zahraničními společnostmi.

Všechny novější obchodní dohody EU obsahují ustanovení o službách, která pomáhají vytvořit a posílit **regulační rámec** pro usnadnění poskytování služeb a zároveň chrání spotřebitele.

V „**listinách specifických závazků**“ strany uvádějí podmínky pro přístup na trh a národní zacházení, které si vzájemně poskytují na svém území. Konkrétní závazky mají podobný účinek jako celní závazek: jsou zárukou pro podniky působící v jiných zemích, že podmínky vstupu na trh a fungování na něm se nezmění v jejich neprospěch.

Komplexní hospodářská a obchodní dohoda mezi EU a Kanadou (**CETA**) obsahuje některá z nejpodrobnějších ustanovení o obchodu službami, která dosud EU vyjednala, a poprvé i **negativní seznam** závazků. Vývoz služeb z EU do Kanady vzrostl z 16,926 miliard EUR v roce 2017 na 19 miliard EUR v roce 2018, což je meziroční nárůst o 12,3 %. Celkový objem obchodu službami se zvýšil o 15,2 %.

---

⁵⁸ https://ec.europa.eu/growth/single-market/services_en

Nizozemská IT společnost dostává Kanadu na mapu

Nizozemská společnost Spotzi nabízí interaktivní mapovací platformu, která zobrazuje demografickou skladbu světa a chování lidí, jako jsou vzorce cestování a nákupní zvyky. Společnost Spotzi, původně založená v Nizozemsku, rozšířila svůj provoz do Kanady, aby mohla využít místních talentů a znalostí v oblasti dat velkého objemu. Dohoda CETA usnadňuje podnikům posílat zaměstnance na dočasnou práci na druhou stranu Atlantiku. Velkou pomocí byly snadnější postupy pro vyřizování víz zaměstnanců, což nizozemským a kanadským týmům usnadnilo spolupráci.

„Obklopuji se dobrými lidmi, díky nimž se cítím skvěle a kteří mi dodávají pozitivní energii.“

Remco Dolman, výkonný ředitel společnosti Spotzi

Na rozdíl od ustanovení obchodních dohod o obchodu zbožím se ustanovení o službách a digitálním obchodu většinou váží na stávající úroveň otevřenosti. Obchodní partneři obvykle nemusí měnit nebo upravovat právní či jiné předpisy nebo přijímat jiná opatření za účelem provádění dohody nad rámec toho, že je třeba zabránit případnému odstranění možností, díky nimž mohou podniky z EU nabízet služby a investovat na jejich území. Jedinou dosavadní výjimkou je dohoda CETA, kde Kanada překročila závazek své stávající úrovně otevřenosti trhu ve dvou oblastech.

Nové trhy pro poskytovatele služeb z EU: Obchodní dohoda mezi EU a Kanadou

– **Loďní společnosti z EU nyní mohou nabízet některé činnosti v oblasti námořní dopravy** (dopravu menšími loďmi) mezi Halifaxem a Montrealem, které byly dříve omezeny na vnitrostátní provozovatele.

– **Poskytovatelé služeb z EU mohou soutěžit o služby v oblasti komerčního bagrování pod vodou** a přemístování prázdných kontejnerů. Od té doby jsou závazky prováděny, neboť Kanada odpovídajícím způsobem aktualizovala své právní předpisy týkající se pobřežní plavby.

– Změna „**investičního zákona Kanady**“ zvýšila prahovou hodnotu pro přezkoumávání akvizic kanadských společností ze strany jiných osob než Kanadčanů, a to ze 658 milionů EUR na 987 milionů EUR. To nyní platí pro všechny investory z EU, kteří nejsou státními podniky.

Podstatně posílena byla ustanovení obchodních dohod EU o regulaci služeb, počínaje dohodou CETA. Například dohoda **mezi EU a Japonskem** obsahuje **komplexní závazky v oblasti služeb a investic**.

Ambiciózní pravidla obchodu službami: Dohoda mezi EU a Japonskem o hospodářském partnerství

- **Japonsko poprvé souhlasilo s tím, že bude uplatňovat zásady domácí regulace** v oblasti licenčních a kvalifikačních požadavků a postupů a technických norem nejen pro odvětví služeb, ale také pro investice do jiných odvětví, než jsou služby, jako je zemědělství, výroba, těžba atd.
- Japonsko otevřelo **další distribuční kanály pro soukromé pojišťovny z EU**: tyto společnosti nyní mohou nabízet své pojistné produkty také prostřednictvím japonské sítě poštovních úřadů.
- V případě poštovních a kurýrních služeb byla dohodnuta pravidla pro **řešení protisoutěžního jednání poskytovatelů všeobecných služeb**, jako je křížové subvencování.

Sledování účinnosti ustanovení o poskytování služeb v obchodních dohodách EU

Vzhledem k tomu, že v oblasti služeb a investic neexistují žádná „cla“, je hodnocení provádění závazků v oblasti služeb a investic v obchodních dohodách EU méně přímočaré než u zboží. Spolu se sledováním trendů obchodu službami a investičních toků a s cílem posoudit účinnost obchodních dohod EU se Evropská komise primárně spoléhá na stížnosti jednotlivých společností nebo hospodářských sdružení, které problémy nahlásí při přístupu na trh partnerské země. Společnosti z EU mohou tyto problémy hlásit EU nebo svým vnitrostátním orgánům. Evropská komise pak může tyto problémy řešit s obchodními partnery, například ve výborech pro služby a investice zřízených dohodami.

Vyjadřování obav v oblasti obchodu službami – příklady z roku 2019

- **Dohoda o hospodářském partnerství mezi EU a Japonskem**: Evropská komise sdělila japonským orgánům obavy ohledně podmínek přístupu poštovních a kurýrních služeb na japonský trh.
- **Obchodní dohoda mezi EU a Jižní Koreou**: Evropská komise sdělila korejským orgánům obavy ohledně opatření přijatých v odvětví námořní dopravy a prodeje a oprav ojetých automobilů.
- **Obchodní dohoda mezi EU a Kolumbií, Peru a Ekvádorem**: Evropská komise vyjádřila obavy ohledně opatření, která Ekvádor přijal v oblasti individuálního životního zajištění, skupinového životního zajištění, osobního zajištění, zdravotního zajištění a zajištění motorových vozidel, které diskriminovalo zahraniční zajišťovny.

Obchodní dohody EU, jsou-li účinně prováděny, **mají tendenci posilovat hospodářské vztahy mezi EU a příslušným partnerem**, což má za následek zvýšení vzájemných investic, a to jak v odvětví služeb, tak v odvětvích mimo služby. To platí i pro obchodní dohody bez zvláštních ustanovení o službách a investicích. Například **dohody EU o hospodářském partnerství s africkými zeměmi** se nyní týkají pouze obchodu zbožím, ale přispívají k tomu, aby se africké ekonomiky staly atraktivnějšími pro investice z EU, zejména s ohledem na místní transformaci

a rozvoj průmyslové kapacity. Podobně se neustále zvyšovaly investice EU do Maroka po vstupu **dohody o přidružení mezi EU a Marokem** v platnost v roce 2000, což je spojováno s místními hodnotovými řetězci, zejména v automobilovém průmyslu.

Obchodní dohody EU posilují investice v Maroku

– Stav přímých zahraničních investic EU v Maroku se během prvních pěti let provádění dohody o přidružení mezi EU a Marokem zvýšil o 17 %⁵⁹. Podle nedávné analýzy se zdá, že „dohoda o přidružení mezi EU a Marokem zvýšila důvěru investorů v marocké hospodářství, mimo jiné zajištěním liberalizace služeb a zavedením větší politické disciplíny v oblastech od makroekonomické stability po trhy práce a předpisy týkající se výrobků“.⁶⁰

– Investice EU do Maroka byly zvláště významné v automobilovém průmyslu, který se stal největším exportním odvětvím v zemi (27 % celkového vývozu Maroka v roce 2019), když v letech 2014 až 2018 vytvořil 116 000 pracovních míst a dosáhl 60% míry začlenění místních výrobců.⁶¹

6.2 Zadávání veřejných zakázek

Trh EU s veřejnými zakázkami⁶² vykazuje silné známky otevřenosti ve všech třech režimech dodávek⁶³.

Níže uvedený graf ukazuje hodnotu přeshraničních veřejných zakázek zadaných v roce 2017 přímo nebo nepřímo společnostem mimo EU. Všechny tři režimy dohromady představovaly částku 50 miliard EUR.⁶⁴

Obrázek č. 14: Otevřenost EU v oblasti zadávání zahraničních zakázek podle druhů dodávek (v miliardách EUR)

⁵⁹ Eurostat, 2012–2017, EU 28.

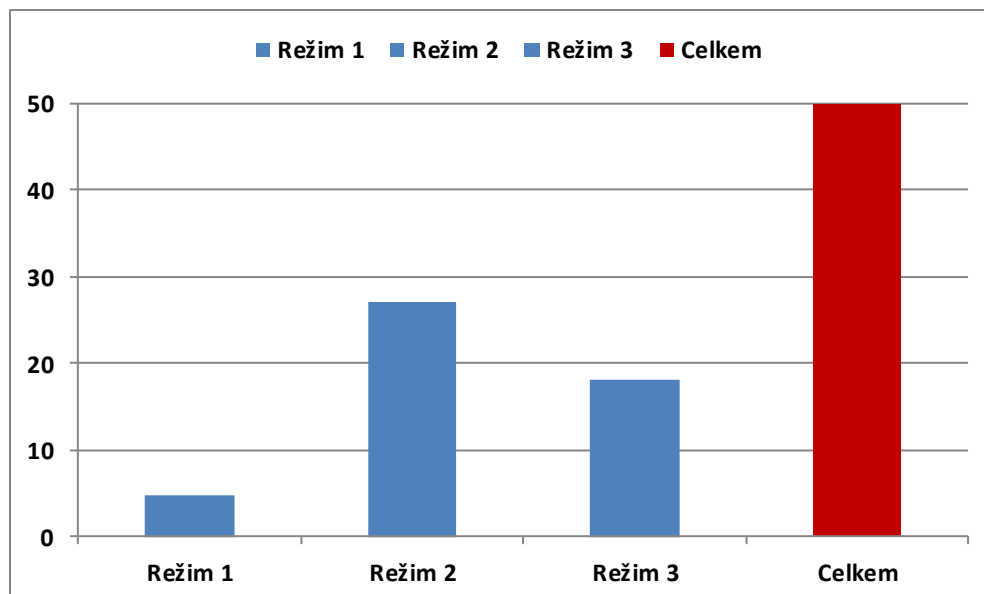
⁶⁰ Centrum politiky pro nový jih, *Has Morocco Benefited from the Free Trade Agreement with the European Union?* (Využilo Maroko výhod dohody o volném obchodu s Evropskou unií?), únor 2020.

⁶¹ Zdroj: marocké Ministerstvo průmyslu <http://www.mcinet.gov.ma/en/content/automotive-0>

⁶² Zdroj: stránky Tender Electronic Daily (TED) (2017).

⁶³ Režim 1: přímé přeshraniční zadávání veřejných zakázek; režim 2: zprostředkování obchodní přítomnosti; režim 3: nepřímé mezinárodní zadávání veřejných zakázek.

⁶⁴ Viz také článek „*Public Procurement: How open is the European Union to US firms and beyond?*“ (Veřejné zakázky: jak otevřená je Evropská unie pro firmy z USA a dalších zemí?), Lucian Cernat a Zornitsa Kutlina-Dimitrova v časopise CEPS, březen 2020; <https://www.ceps.eu/ceps-publications/public-procurement/>

Veřejné zakázky představují v průměru 10–25 % HDP⁶⁵. Při pohledu na nejnovější údaje Eurostatu a národních účtů OECD v EU představují výdaje na veřejné zakázky v souvislosti s HDP celkem 13,7 % HDP EU, v absolutních číslech pak přibližně 2 015,3 miliard EUR (kromě veřejných služeb a zakázek v oblasti obrany).

Ustanovení o zadávání veřejných zakázek v obchodních dohodách EU

Kapitoly obchodních dohod EU o zadávání veřejných zakázek poskytují společnostem v EU přístup k veřejným zakázkám na nákup zboží a služeb, včetně stavebních prací. **Přístup na trh nebo pokrytí trhu v rámci dohody** definuje rozsah otevření trhu s veřejnými zakázkami příslušné země pro uchazeče, zboží a služby z EU. **Platná pravidla** určují podmínky přístupu na trh s cílem zajistit transparentnost postupů a také **nediskriminaci** a **rovné zacházení** mezi stranami, což umožní místním dodavatelům a dodavatelům druhé strany, aby za stejných podmínek podali nabídku, a zajistí účinný přezkum v případě stížností na zadávání veřejných zakázek. Mezi konkrétní příklady patří:

⁶⁵ Zdroj: OECD (2002); viz také pracovní dokument WTO ohledně Dohody o vládních zakázkách (autor: Robert Anderson, 2011) a internetové stránky GŘ pro obchod: <https://ec.europa.eu/trade/policy/accessing-markets/public-procurement/>

Dohoda o volném obchodu mezi EU a Jižní Koreou: dohoda rozšiřuje závazky obou stran v oblasti přístupu na trh do oblastí, které si na základě dohody WTO o vládních zakázkách navzájem neposkytují, konkrétně na koncese na stavební práce v EU a smlouvy o výstavbě, provozu a převodu v Jižní Koreji, které zahrnují výstavbu a provoz silnic.

CETA: zahrnuje širokou škálu veřejných zakázek na nižší než centrální úrovni, zejména veřejných zakázek zadávaných obcemi.⁶⁶

Dohoda o hospodářském partnerství mezi EU a Japonskem: Japonsko poskytuje dodavatelům z EU nediskriminační přístup na trhy s veřejnými zakázkami ve 48 městech s přibližně 300 000 obyvateli, což představuje zhruba 15 % japonské populace. Na vnitrostátní úrovni se Japonsko dohodlo na otevření nabídkových řízení týkajících se 87 nemocnic a akademických institucí a 29 subjektů pro distribuci elektřiny uchazečům z EU. EU rovněž získala lepší přístup na japonský trh s železničním vybavením a infrastrukturou.

Provádění ustanovení o zadávání veřejných zakázek – práce ve výborech pro obchod

Evropská komise nadále sledovala plnění závazků v oblasti zadávání zakázek ve svých preferenčních obchodních dohodách a úzce spolupracovala se svými obchodními partnery ve společných výborech pro zadávání zakázek a výborech pro obchod zřízených podle obchodních dohod EU, jakož i prostřednictvím zvláštních dialogů.

Sledování plnění závazků v oblasti zadávání veřejných zakázek – příklady v roce 2019

– Pokud jde o **Kolumbii**, EU zopakovala své obavy, že dodavatelům z EU se nedostává národního zacházení na nižší než centrální úrovni. Obě strany se dohodly, že budou pokračovat v technických diskusích s cílem nalézt vzájemně přijatelné řešení.

– Pokud jde o **Peru**, vyjádřila EU v některých nabídkových řízeních obavy ohledně technických specifikací a zdůraznila potřebu zajistit rovnocennost norem, jak je stanoveno v dohodě. Peru souhlasilo se zvyšováním povědomí o potřebě stanovit v zadávacích řízeních nediskriminační technické specifikace a přijmout mezinárodní normy.

– Pokud jde o **Ukrajinu**, EU aktivně podporovala své protějšky při vytváření nového zákona o veřejných zakázkách, který je v souladu s příslušnými pravidly EU. Byl přijat dne 19. září 2019⁶⁷ a poprvé poskytuje nástroje pro strategičtější zadávání veřejných zakázek, přičemž bere v úvahu aspekty udržitelnosti, jako jsou náklady životního cyklu, environmentální, inovační a sociální aspekty.

⁶⁶ Úplný seznam je k dispozici zde: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10973-2016-ADD-4/en/pdf#page=11>

⁶⁷ Nové vydání zákona o veřejných zakázkách (přijaté dne 19. září 2019 pod č. 114-IX), nahrazující zákon č. 922 z roku 2015; tento nový zákon vstoupil v platnost dne 20. dubna 2020.

Kromě toho Evropská komise vyvinula značné úsilí na **podporu transparentnosti postupů při zadávání veřejných zakázek** vytvořením jednotných kontaktních míst pro výběrová řízení v podobě elektronických platforem. Například na druhém jednání výboru pro veřejné zakázky v rámci dohody CETA **Kanada oznámila pokrok**, jehož bylo doposud dosaženo při zřízení **jednotného přístupového bodu**, který poskytne společně přístup ke všem veřejným nabídkovým řízením, na něž se vztahuje dohoda CETA.

Evropská komise podnikla další kroky ke zlepšení komunikace o veřejných zakázkách v rámci obchodních dohod EU. V roce 2019 zveřejnila Evropská komise novou příručku o veřejných zakázkách v Kanadě.⁶⁸ Středisko pro průmyslovou spolupráci mezi EU a Japonskem, které je sponzorováno Evropskou komisí a japonským ministerstvem hospodářství, vytvořilo **asistenční službu týkající se dohody o hospodářském partnerství mezi EU a Japonskem na podporu a vedení malých a středních podniků** při hledání informací. Kromě probíhajících webinářů centrum zveřejnilo informační přehled a pokyny pro zadávání veřejných zakázek⁶⁹. Evropská komise rovněž nabídla veřejným zadavatelům z EU pokyny pro zacházení s nabídkami ze třetích zemí⁷⁰, které jsou založeny na dodržování závazků přijatých EU v různých obchodních dohodách.

Evropská komise představila svou novou databázi „**International Public Procurement Initiative (IPPI)**“, celosvětově první komplexní databázi podrobných údajů o zadávání veřejných zakázek a o překážkách mezinárodního zadávání veřejných zakázek, **jejímž účelem je začlenit problematiku zadávání veřejných zakázek do obchodních vyjednávání EU**. Databáze je nejúplnější svého druhu a obsahuje informace o téměř 40 milionech veřejných zakázek. Do dnešního dne se databáze vztahuje pouze na jednoho preferenčního obchodního partnera, Kanadu.⁷¹

Inovativní řešení z jižní Evropy vstupují do Peru

Portugalský výrobce stavebních zařízení BERD/„One bridge-one Solution“ staví v Peru 125 modulárních mostů, které této zemi pomáhají znovu vybudovat silnice a infrastrukturu po přírodní katastrofě způsobené jevem El Niño Costero. Společnost BERD tak mohla učinit poté, co vyhrála veřejnou soutěž ve výši 15 milionů EUR, kterou vypsalo ministerstvo dopravy a komunikací Peru.

Prostřednictvím své pobočky Green Power Peru provozuje italská společnost Enel 10 elektráren (vodních, větrných a solárních) a v roce 2019 zrealizovala 37 projektů udržitelnosti s 8 000

⁶⁸ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/february/tradoc_158655.pdf

⁶⁹ Informační list a pokyny jsou k dispozici na adrese <https://www.eubusinessinjapan.eu/library/publication/infopack-epa-government-procurement#>

⁷⁰ C(2019) 5494 final, „Pokyny k účasti uchazečů a zboží ze třetích zemí na trhu EU s veřejnými zakázkami“, přijaté dne 24. července 2019.

⁷¹ Dalšími klíčovými obchodními partnery EU, na něž se databáze IPPI vztahuje, jsou Austrálie, Brazílie, Čína, Indie, Indonésie, Nový Zéland, Thajsko a Spojené státy.

příjemci v Peru. Společnost Enel Peru získala v Peru zakázky na dva největší projekty v oblasti obnovitelných zdrojů – sluneční park Rubi a větrnou farmu Wayra I.

Obě společnosti mají prospěch z obchodní dohody mezi EU a Peru, která je v platnosti od roku 2013. Dohoda vytvořila pevnější a transparentnější právní rámec pro zadávání veřejných zakázek a investice a zajišťuje, aby evropští dodavatelé a jejich výrobky nebyli diskriminováni ve srovnání s místními uchazeči. Dohoda rovněž podporuje obchodní režimy pro politiky v oblasti udržitelné energie.

6.3 Práva duševního vlastnictví⁷²

Na **93 % veškerého zboží a služeb**, které EU vyváží, **se vztahuje alespoň jedno právo duševního vlastnictví**.⁷³ Studie⁷⁴ Evropského patentového úřadu a Úřadu Evropské unie pro duševní vlastnictví zveřejněná v září 2019 dospěla k závěru, že v roce 2016 představovala odvětví intenzivně využívající práv duševního vlastnictví v sektorech zboží a služeb 86 % dovozu do EU a 93 % vývozu z EU.⁷⁵

Práva duševního vlastnictví v obchodních dohodách EU

Cílem obchodních dohod EU je zajistit, aby práva duševního vlastnictví držitelů práv z EU byla v obchodních partnerských zemích účinně chráněna a aby držitelé práv mohli svá práva vymáhat. Namísto odstranění cel tyto dohody zavazují strany k dodržování pravidel a zásad uvedených v kapitole o právech duševního vlastnictví. Tyto kapitoly se týkají autorských práv, ochranných známek, vzorů, patentů, odrůd rostlin, nezveřejněných informací (obchodních tajemství), prosazování práva v občanských a přeshraničních věcech a dalších záležitostí. Ustanovení o právech duševního vlastnictví v obchodních dohodách obvykle vyžadují, aby se strany řídily příslušnými mezinárodními smlouvami a úmluvami, jako je dohoda WTO o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS) a Světová organizace duševního vlastnictví, nebo šly nad rámec těchto pravidel.

Provádění závazků v oblasti práv duševního vlastnictví v obchodních dohodách EU

---

⁷² Podrobné informace o ochraně a prosazování práv duševního vlastnictví naleznete ve zprávě Komise o třetích zemích https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/january/tradoc_158561.pdf a v kontrolním seznamu EU pro padělání a pirátství: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/december/tradoc_157564.pdf

⁷³ Na některé druhy zboží a služeb se současně vztahuje několik práv duševního vlastnictví. To se nazývá doplňková ochrana. Příkladem jsou automobily, nábytek, hodinky a potraviny.

⁷⁴ Studie je k dispozici zde: <https://www.epo.org/news-events/news/2019/20190925.html>

⁷⁵ Studie určila 356 odvětví intenzivně využívajících práva duševního vlastnictví.

Evropská komise **sleduje právní předpisy svých obchodních partnerů** v této oblasti, aby posoudila účinnost obchodních dohod EU při ochraně práv duševního vlastnictví, a to se zvláštním zřetelem na skutečné prosazování. Pravidelně kontaktuje hospodářská sdružení v EU i v zahraničí, ověřuje veškeré stížnosti, a pokud je považuje za platné, předkládá je svým obchodním partnerům v příslušných institucionálních orgánech, například v podvýboru pro práva duševního vlastnictví nebo v rámci dialogů o právech duševního vlastnictví zřízených podle obchodních dohod EU.

Příklady otázek, které Evropská komise v roce 2019 vznesla, zahrnují:

- **Dohoda o volném obchodu mezi EU a Jižní Koreou:** EU vyjádřila obavy ohledně nedostatečné odměny pro výkonné umělce a výrobce záznamů za veřejná představení jejich hudby.
- **Dohoda o přidružení EU s Kolumbií, Peru a Ekvádorem:** EU vyjádřila obavy ohledně požadavků Ekvádoru na lokalizaci při výrobě patentovaných výrobků. Na žádost EU Ekvádor požadavky stáhl.
- **Zóna volného obchodu mezi EU a Ukrajinou:** EU vyjádřila obavy ohledně řady navrhovaných zákonů (nakonec od nich bylo ustoupeno), které by obsahovaly restriktivní patentovatelnost a zamítly by ochranu určitých látek a nových použití léčiv.

7. MALÉ A STŘEDNÍ PODNIKY

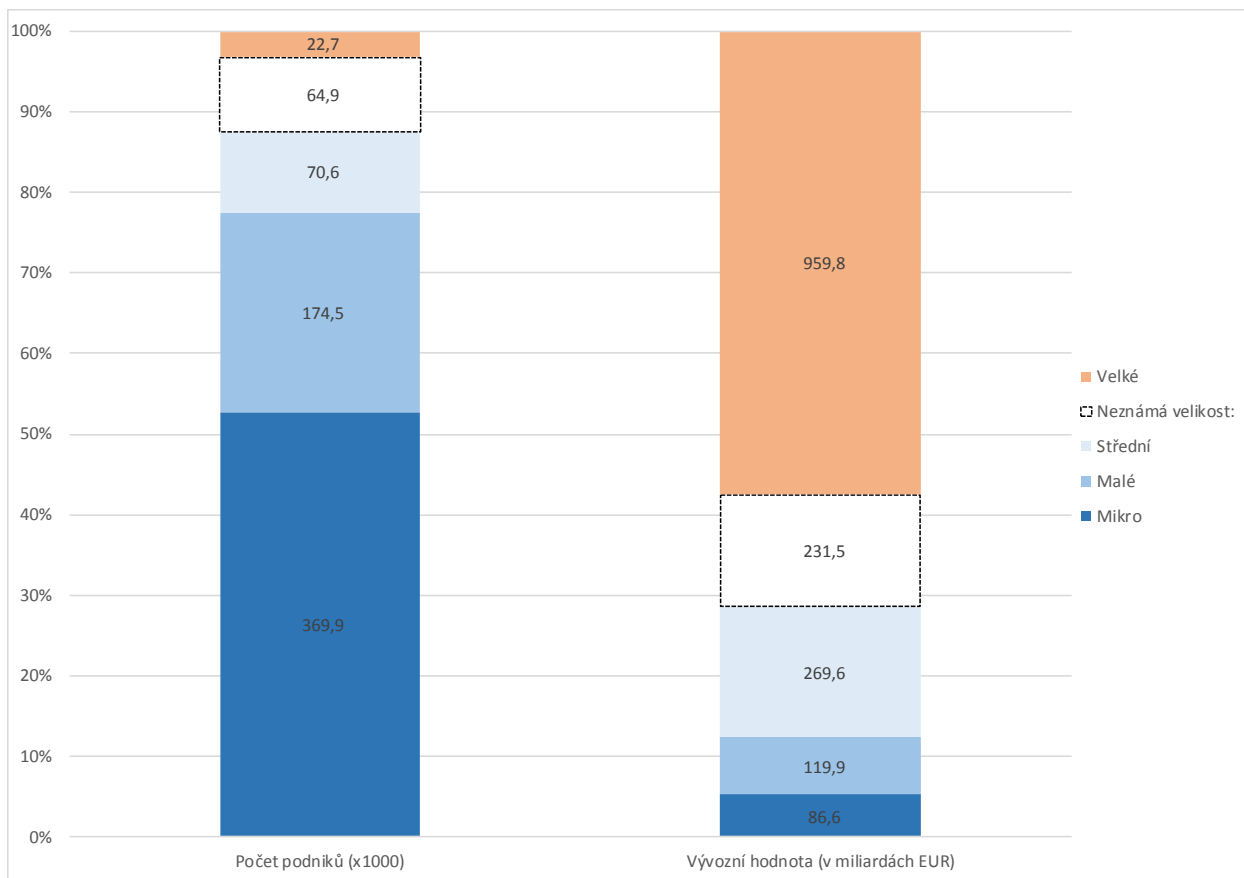
Malé a střední podniky jsou⁷⁶ **pilířem hospodářství EU**. Představují 99 % všech společností v EU a 87 % vyvážejících společností v EU. Vývoz malých a středních podniků podporuje více než 13 milionů pracovních míst v EU, přičemž odvětví zboží a služeb mají podobné zastoupení.

Níže uvedený obrázek ukazuje vývozce zboží z EU-27 podle velikosti společnosti, množství a hodnoty vývozu: v roce 2017 (nejnovější dostupné údaje) prodalo zboží mimo EU více než 700 000 podniků z EU-27, z čehož bylo 615 000 malých a středních podniků, což představovalo mezi 28 % a 30 % vývozu EU podle hodnoty⁷⁷.

Obrázek č. 15: Vývozci zboží z EU-27 podle velikosti, počtu podniků a hodnoty vývozu, 2017

⁷⁶ Malé a střední podniky jsou obecně definovány jako podniky zaměstnávající méně než 250 zaměstnanců.

⁷⁷ Tato čísla jsou odhady, protože údaje o vývozu mimo EU získané od členských států EU zahrnují nezanedbatelný počet podniků „neznámé“ velikosti.

Zdroj: Komise / oddělení hlavního ekonoma GŘ pro obchod; výpočty založené na databázi obchodu podle podnikových charakteristik (TEC) Eurostatu

V informacích o vývozu malých a středních podniků obchodním partnerům, včetně preferenčního vývozu, existují mezery, protože pouze asi polovina členských států předkládá informace o vývozu podle velikosti společnosti a obchodního partnera. Databáze obchodu podle podnikových charakteristik (TEC) Eurostatu je komplexnější než databáze obchodu službami podle podnikových charakteristik (STEC), mimo jiné proto, že ne všechny členské státy vykazují údaje v rámci obchodu službami podle podnikových charakteristik. Cílem **pilotního projektu Eurostatu ohledně účasti malých a středních podniků na obchodu službami** podle podnikových charakteristik je poskytnout více informací o charakteristikách podniků.⁷⁸

Nejnovější empirické důkazy však naznačují, že **počet malých a středních podniků v EU vyvážejících** mimo EU v letech 2014 až 2017 **neustále rostl**, tj. v průměru o 6 %, zatímco

⁷⁸ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/experimental-statistics/stec>

celkový počet podniků vyvážejících z EU se snížil o 8 %.⁷⁹ Pro vývoz malých a středních podniků jsou obchodní dohody EU životně důležité, neboť usnadňují podnikání v zahraničí odstraněním obchodních překážek a neefektivnosti, což se neúměrně dotýká i menších společností.

Pokrok v provádění příslušných ustanovení týkajících se malých a středních podniků v rámci obchodních dohod v roce 2019

- **Kanada a Japonsko zřídily zvláštní internetové stránky** s informacemi pro malé a střední podniky v souladu se svými závazky v příslušných obchodních dohodách.
- **Databáze Evropské komise o přístupu na trh (MADB) byla rozšířena** tak, aby obsahovala informace o obchodních dohodách EU s Kanadou a Japonskem, které se týkají malých a středních podniků.
- **Program EU „Green Gateway to Japan“** (dále jen „Green Gateway“) poskytl pomoc evropským malým a středním podnikům, které chtějí vyvážet do Japonska, a pomohl jim najít správné partnery.
- Kontaktní místa pro **malé a střední podniky** zaměřená na obchodní dohody EU s **Kanadou a Japonskem** začala pracovat v oblastech společného zájmu.

Činnosti usnadňující malým a středním podnikům přístup k obchodním dohodám EU

V roce 2019 Komise pokračovala ve svých akcích v rámci **Dne přístupu na trh** pořádaných společně s členskými státy EU za účelem zvýšení povědomí místních podniků o příležitostech, které nabízejí preferenční dohody, a o tom, jak jim partnerství v oblasti přístupu na trh pomáhá překonávat překážky. Zasedání se konala v Dánsku, Španělsku, Nizozemsku, Litvě, Portugalsku, Francii a Lotyšsku.

Komise zintenzivnila svou spolupráci se sítí **Enterprise Europe Network⁸⁰** a **evropskými organizacemi na podporu obchodu** v členských státech EU s cílem prozkoumat, jak by obchodní konzultanti a konsorcia tvořící tuto síť mohli šířit informace mezi podnikateli a ženami. V roce 2019 začala síť jmenovat konkrétní kontakty sítě Enterprise Europe Network pro obchodní dohody, které budou ze strany Komise odborně vyškoleny.

Významného pokroku bylo dosaženo také při vývoji **nového portálu pro dovoz a vývoz**, který byl spuštěn 13. října 2020.

⁷⁹ Viz poznámka hlavního ekonomy GŘ pro obchod ze dne 1. května 2020 (Úloha malých a středních podniků při vývozu z EU), která je k dispozici zde: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/june/tradoc_158778.pdf

⁸⁰ <https://een.ec.europa.eu/>

Nový portál „Access2Markets“ nabízí:

- **Jednotné kontaktní místo pro malé a střední podniky**, které hledají praktické informace o vývozu a dovozu zboží (cla, specifické informace o požadavcích na dovoz a vývoz, informace o výhodách v rámci obchodních dohod EU, daně, obchodní statistiky atd.).
- **Informace o obchodních dohodách EU a podrobné pokyny** pro dovoz a vývoz.
- **Nástroj pro sebehodnocení týkající se pravidel původu** s podrobným kontrolním seznamem pro společnosti, kterým pomůže porozumět, zda produkt splňuje kritéria pro preferenční zacházení z hlediska pravidel původu.

8. PROSAZOVÁNÍ PRÁVA

Od konce roku 2018 využívá EU dvojstranné mechanismy pro řešení sporů stanovené v rámci obchodních dohod s **Jižní Koreou, Ukrajinou a Jihoafrickou celní unií**. V červnu 2020 se tyto spory stále projednávaly; viz podrobnosti níže.

Zdá-li se, že dotyčné opatření porušuje dohodu WTO i obchodní dohodu mezi EU a partnerskou zemí, má EU možnost volby fóra, kde budou spory posuzovány případ od případu. WTO zůstává i nadále osvědčeným systémem pro řešení sporů, který zajišťuje soudržnost při výkladu příslušných závazků. V roce 2019 se EU k systému řešení sporů WTO uchýlila ve dvou případech.

Dne 2. dubna 2019 požádala EU o **konzultace WTO s Tureckem** a po konzultacích ve dnech 9. a 10. května, které spor nevyřešily, požádala 2. srpna o zřízení panelu WTO pro řešení sporů.⁸¹

Dne 15. listopadu 2019 iniciovala EU **postup WTO pro řešení sporů** a požádala o konzultace⁸² s **Kolumbií** ohledně uvalení protiprávních antidumpingových cel na dovoz zmrazených hranolků z Belgie, Německa a Nizozemska. Konzultace spor nevyřešily. Dne 29. června 2020 zřídil orgán WTO pro řešení sporů na žádost EU⁸³ panel pro řešení sporů.

Prosazování práv EU v rámci obchodních dohod je jednou z ústředních zásad obchodní politiky Evropské komise. Komise bedlivě sleduje provádění obchodních dohod EU a v nutných případech zváží využití postupů pro prosazování práva, zvláště v případech velkého hospodářského nebo systémového významu. Preferenční obchodní dohody EU stanoví důsledné prosazování závazků za účelem zajištění účinného a včasného řešení sporů, a to i ve věcech, jež jdou nad rámec dohody WTO – např. spor s Jižní Koreou o pracovníprávních předpisech.

⁸¹ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/august/tradoc_158308.pdf

⁸² https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/february/tradoc_158645.pdf

⁸³ [WT/DS591 - Colombia – Anti-Dumping Duties on Frozen Fries from Belgium, Germany and the Netherlands](#) (Kolumbie – antidumpingová cla na zmrazené hranolky z Belgie, Německa a Nizozemska)

V souvislosti s pandemií COVID-19 je důležité mít na paměti, že otevřený obchod založený na pravidlech podpoří veškeré budoucí hospodářské oživení. Evropská komise proto nadále podniká nezbytné kroky k zajištění řádného prosazování svých obchodních dohod.

8.1 Řešení sporu ohledně obchodu a udržitelného rozvoje s Jižní Koreou

Podle kapitoly o obchodu a udržitelném rozvoji v rámci dohody o volném obchodu mezi EU a Jižní Koreou se Jižní Korea zavázala, že bude „ve svých právních předpisech a postupech dodržovat a realizovat“ základní práva Mezinárodní organizace práce (MOP), zejména právo na svobodu shromažďování a právo na kolektivní vyjednávání. Kromě toho se Jižní Korea zavázala, že „bude nadále vynakládat udržitelné úsilí“ k ratifikaci dosud neratifikovaných úmluv MOP⁸⁴.

Jelikož nebyl zaznamenán žádný pokrok, EU se dne 17. prosince 2018 rozhodla požádat o konzultace⁸⁵ s Jižní Koreou v rámci kapitoly o obchodu a udržitelném rozvoji. Vzhledem k nedostatečnému úsilí o ratifikaci příslušných úmluv MOP požádala EU dne 4. července 2019 o zřízení skupiny odborníků⁸⁶, která byla formálně zřízena dne 30. prosince 2019. Řízení stále probíhají.

8.2 Řešení sporu s Ukrajinou

V lednu 2019 se EU v rámci režimu dvoustranného řešení sporů podle dohody o přidružení mezi EU a Ukrajinou rozhodla požádat o konzultace⁸⁷ s Ukrajinou ohledně omezení vývozu dřeva ze země. Omezení vývozu se původně týkalo dřeva a řeziva deseti druhů a od roku 2015 bylo rozšířeno na veškeré nezpracované dřevo, od roku 2017 včetně borového dřeva.

EU na tuto záležitost Ukrajinu upozorňovala při mnoha příležitostech, jelikož toto omezení vývozu je neslučitelné s dohodou o přidružení. V roce 2019 Ukrajina neučinila žádný pokus o zrušení zákazu. Z tohoto důvodu a po dvoustranných konzultacích k řešení sporu v únoru 2019, které záležitost nevyřešily, EU požádala o formální ustavení dvoustranného rozhodčího tribunálu, který by v této věci rozhodl. Žádost byla podána v červnu 2019⁸⁸ a rozhodčí tribunál, první v rámci jakékoli dohody o volném obchodu EU, byl formálně zřízen dne 28. ledna 2020. Řízení stále probíhají.

8.3 Řešení sporu s Jihoafrickou celní unií

Dne 14. června 2019 požádala EU o konzultace⁸⁹ s Jihoafrickou celní unií v souladu s částí o předcházení sporům a jejich řešení v rámci dohody o hospodářském partnerství mezi EU

⁸⁴ Úmluva č. 87 o svobodě sdružování, Úmluva č. 98 o právu organizovat se a kolektivně vyjednat, Úmluva č. 29 o nucené práci a Úmluva č. 105 o zákazu nucené práce.

⁸⁵ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/december/tradoc_157586.pdf

⁸⁶ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/july/tradoc_157992.pdf

⁸⁷ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/january/tradoc_157625.pdf

⁸⁸ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/june/tradoc_157943.pdf

⁸⁹ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/june/tradoc_157928.pdf

a Jihoafrickou celní unií. Žádost se týkala ochranného opatření uvaleného na vývoz zmrazených nevykostěných kuřecích kusů z EU. EU se domnívá, že Jihoafrická celní unie uvalila toto opatření v rozporu se zásadami a pravidly dohody o hospodářském partnerství mezi EU a Jihoafrickou celní unií. Platnost tohoto ochranného opatření vyprší dne 11. března 2022. Mohlo by však být prodlouženo o další 4 roky.

Konzultace konané v září 2019 nevedly k oboustranně uspokojivému řešení, ale potvrdily postoj EU, že ochranné opatření není v souladu s ustanoveními dohody o hospodářském partnerství mezi EU a Jihoafrickou celní unií. Dne 21. dubna 2020 požádala EU o zřízení rozhodčího tribunálu⁹⁰ pro řešení sporu s Jihoafrickou celní unií v souladu s částí o předcházení sporům a jejich řešení v rámci dohody o hospodářském partnerství mezi EU a Jihoafrickou celní unií.

9. ZÁVĚRY

V roce 2019 obchodní dohody EU navzdory vleklé krizi WTO a protekcionistickým tendencím i zpomalení globálního obchodu a investic nadále usnadňovaly spravedlivý obchod zbožím a službami a investice, posilovaly rámec mezinárodních pravidel, podporovaly cíle udržitelnosti a přispěly k mezinárodnímu rozměru průmyslové politiky EU⁹¹. Z toho vyplývá, že tyto dohody mohou zásadním způsobem přispět k oživení po celosvětové pandemii COVID-19, která v roce 2020 pravděpodobně povede k poklesu hospodářství EU o 8,3 %.⁹² Obchodní dohody EU podporují zejména diverzifikaci evropských dodavatelských řetězců, usnadňují digitální obchod a nabízejí platformy pro hlubší spolupráci s obchodními partnery EU v oblasti multilateralismu a širších otázek udržitelnosti. Úsilí o zlepšení účinného provádění a prosazování těchto dohod povede nový vrchní úředník pro dodržování obchodních dohod v úzké spolupráci s ostatními orgány EU, členskými státy, zúčastněnými stranami a občanskou společností.

---

⁹⁰ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/april/tradoc_158717.pdf

⁹¹ Viz COM(2017) 479.

⁹² Zdroj: Letní ekonomická prognóza Komise z roku 2020: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/ip132_en.pdf